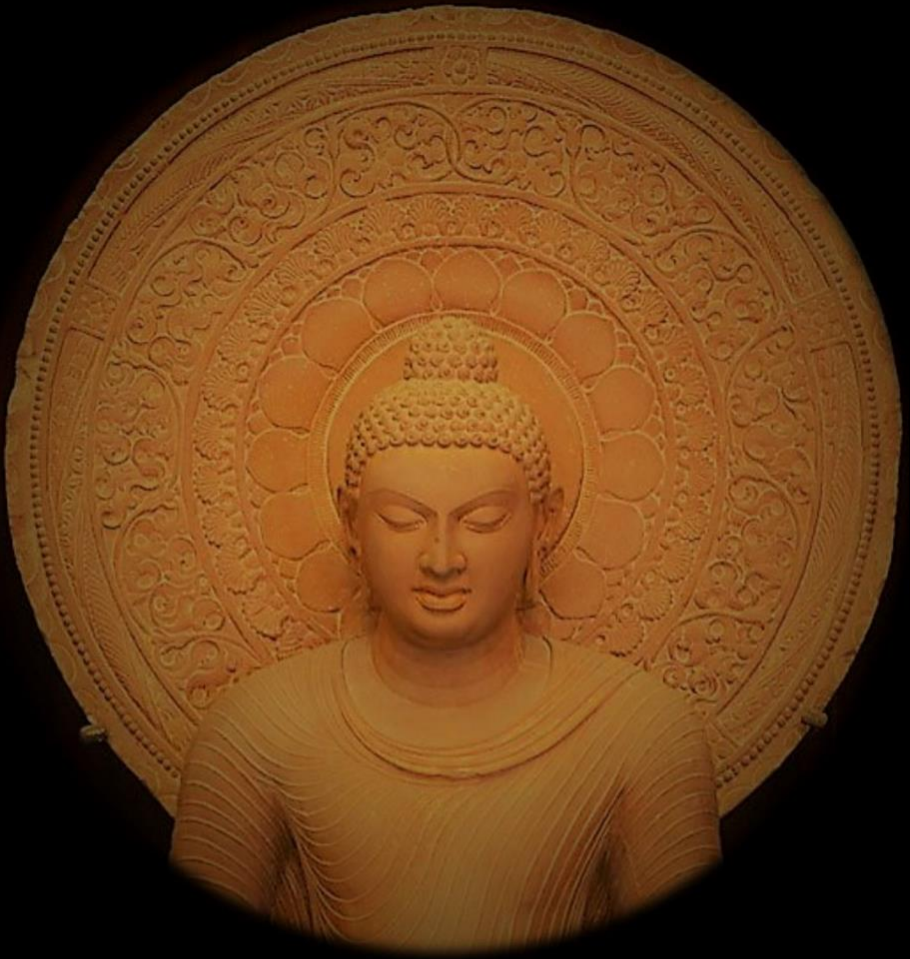
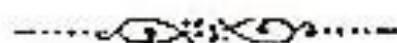

ಹರಹ ಂಲೂ ಲಿಲಿಗ್ಲಿಲಿ

සරණ ගමන විනිශ්චය.

සිව්වැන්න සාමන්තයන්ගේ

පිළිගැනීම

සිංහල භාෂාවට නගා පිටපත්කර තිබේ.

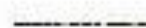
රත්නපුරේ මාරපණ පදිංචි

මහවංශ ආර්ථික. පන්. කුමාර්

—කත—

ඩී. ආර්. අප්පානම් හන අප ප්‍රසිද්ධ

සංස්කෘති ප්‍රකාශන සමාගම සමඟ සම්බන්ධ කරවා
ප්‍රසිද්ධකර තිබේ.

වූ. 2455.

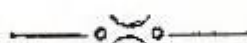
ක්‍රි. 1918.

වි ද්‍ය ප න ය.

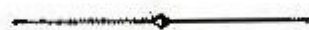
“සරණ ගමන විනිශ්චය” නම්වූ මෙම කෘතිය පොත බුද්ධාගමිකාරයන්ට සරණ ගමනය සම්බන්ධ විනිශ්චය ගොඳිත් දැනගෙන තෙරුවන් සරණයාම පිණිස යොග්‍ය ලෙස පෙළ අඩුවා විනිශ්චයාදි ග්‍රන්ථයන් ඇසුරු කොට ත්‍රිපිටක බුදු ධර්මයෙහි සහ ශබ්දකාන්තාදි යෙහිත් අති දක්ෂ බුද්ධිමත්වූ ‘සරණාලංකාරාභිධාන’ මහාසථවිරි ස්වාමිපාදයන් වහන්සේ විසින් බුරුම භාෂාවෙන් ලියන ලද්දකි. මෙබඳු පොත් පත් අප සිංහල භාෂාවෙහිත් සුලභවූවහොත් සැදහැවුන් සිංහලබෞද්ධාගමිකාරයන්ටද අතිශයින් ප්‍රයෝජන ලැබිය හැක්කේ යයි සලකා ගෙන බුරුමරට මණඩලේ නුවර මහා විසුඛාරාමාසිපති “විසුඛාරා නවිධර්මපති සිරිපවර මහා ධම්මරාජාධි රාජතුරු” යන රාජ දායකය ගෞරව නාමොපලක්ෂිත ත්‍රිපිටකධාරී මහානායක ස්වාමිපාදයන් වහන්සේ ඇසුරු කරමින් පසලොස් වර්ෂයක් පමණ ධර්මවිනය හා ශබ්දකාන්තාදිය ඉගෙන ආණ්ඩුවේ පාඩම් විභාග කීපයකින්ම සමත්ව තැති ලබාගෙන සිය ගණනක් භික්ෂුසාමනේරයන් වහන්සේලාට ධර්මවිනයාදි යන් ලගන්වමින් වැඩසිට 1912 ක්වූ ජනවාරි මස 14 වෙනි දින ලංකාවට වැඩිය සිරිධම්මානාමිත් වහන්සේ ලවා එම සරණගමන විනිශ්චය ලගන් නුගත් කාටත් පාහේ රඳාසිටුවන් හේරියන පරිදි ලිඛල් සිංහල භාෂාවට පිටපත් කරවාගෙන සපරගමු පලාතේ මාරපන පදිංචි වෙළඳු ඇන්. ජෝ. සුරේ සහ ඩී. ඇම්. අස්සු හාමි යන අප විසින් බෞද්ධාගමිකාර සැදහැවුණුන්ගේ ප්‍රයෝජනය පිණිස අවිච්ඡින්නව ප්‍රසිද්ධ කර හරිණලදි.

මෙහි වාක්‍යයෝජනා ව්‍යාකරණදිය සම්බන්ධ සවිලස දැක්වුනත් එබඳු දෙය ශබ්දකරගෙන නැවත නැවත මත් අතීතය විදිමට ලක්සාන වඩන්නා.

සරණ ගමන විනිශ්චය.

නමෝභය්‍ය ගාමිණීයා අරහතො
ස මමා ස චු ඛ සං.

තාපස පරිබ්‍රාජිකාදීන්ට වැදුම් පිදුම් ගරු
සහකාරාදිය කිරීමෙන් බ්‍රහ්මාගම්කාර සත්‍යපුරුෂයන්
ගේ සරණය බිඳේද? යනු ප්‍රශ්නයකි. සීලය පිහිටීම,
සීලය බිඳීම, සරණය පිහිටීම, සරණය බිඳීම යන
මේ සතර විස්තරකොට දක්වා එම ප්‍රශ්නය විසඳිය
යුතු වේ. එහි සීලය නම් එක භික්ෂුන්ට හත්සේ නම
කළේ හෝ සංඝයාගේ හෝ වෙනත් ප්‍රතිපාදියකගේ
හෝ සමම්පයෙහි සමාදන්වීමෙන්ද නමනමන්ට
කෑමහි ස්ථානයකදී තනියම සමාදන්වීමෙන්ද පිහි
ටියේ වෙයි. දිනපරිච්ඡේදය ඇතුළු සමාදන්වීම නම්
එම නියම දිනපරිච්ඡේදය ඉකුත්වීමෙන් සීලය
නැති විය යුතුය. එයද සීලය බිඳීමෙන් වන නැති වියා
මක් නොව සමාදානය සංසිදීමෙන් වන නැති වියා
මක් බව දනගනු ලැබේ. දිනපරිච්ඡේදය ඇතුළු සමා
දන්වීම නැත සීලය ඒ ඒ ශික්ෂාපද ඉක්මවීමෙන්ද
බිඳෙයි. මේ බිඳීම වනාහි ශික්ෂාපද කැඩීයාමෙන් වන
බිඳීම වේ මේ සීලය පිහිටීම සීලය බිඳීම ගැන ප්‍රකාශි
වාරිත්‍රාගත විනිශ්චයයි. සරණ ගමනයෙහි සමා
දන්වීම බිඳීම යන දෙකම දින නියමය පිට නොවේ.
පාණ්ඩුපෙත කර්මයන් සමාදන්වීමෙන්ම සරණය පිහි
ටයි. පාණ්ඩුපෙත කර්මයන් සමාදන්වීමෙන්ම සර
ණය ලැබිය හැකි වෙයි. එහෙයින් සරණ ගමනයෙහි
මරණීන් වන බිඳීම මුත් දිනපරිච්ඡේදයෙන් වන බිඳීම
මක් නොවැඩිය. ශික්ෂාපදයන්හිම දිනපරිච්ඡේදය

ඉකුත්වීමෙන්වන බිඳීම නිසි ඉක්මවා පැවැත්වීමෙන්වන බිඳීම සිල සරණාගමන දෙකේම නිසි. වෙනසනම් සිලයෙහි එකශික්ෂාපදයක් බිඳියාමෙන් ශික්ෂාපද පහමහෝ අටම බිඳියාමද, එහෙ සියලු ශික්ෂාපද නොබිඳි එක ශික්ෂාපදයක්ම බිඳියාමද මෙසේ බිඳීම දෙයාකාරමේ “පසුබිහිබාපද, නි සමාදියාමි” “අට්ඨ උපොසථිඛානි සමාදියාමි” කියා එකට සමාදන්වන සිලය එක ශික්ෂාපදයක් ඉක්මවා පැවැත්වීමෙන් සියල්ලම බිඳියයි. මෙම වර්මානකාලයෙහිමෙන් ශික්ෂාපද වෙනවෙනම සමාදන්වනලද්දේනම් එක ශික්ෂාපදයක් ඉක්මවා පැවැත්වීමෙන් ඒ ඉක්මවා පවත්වනලද ශික්ෂාපදය පමණක් බිඳියයි. මෙසේ සම්මානවිනාදනී අටුවා ශික්ෂාපදවිභාගයෙහි ආර්යය. සරණාගමනයෙහි වනාහි එකට සමාදන්වනලද්දේහෝ වෙන වෙනම සමාදන්වනලද්දේහෝ ඉක්මවා පැවැත්වීමෙන් සියලු සරණාගමනය එකවරට බිඳෙයි. සරණාගමනය මක්නිසා එසේ එකවරට බිඳේදැන්. ශික්ෂාපදයන්හි ඉක්මවා පැවැත්වීමෙන් බිඳෙන අඩග වෙන්වෙන්ව ඇත්තාවුය. සරණාගමනයෙහි වනාහි බුඩ්ධිම අත්හැරදැමීමයි කියනලද ඉක්මවා පැවැත්වීමෙන් බිඳෙන අඩග එකක්ම ඇත්තේය. එකවරක් සමාදන්වනලද සරණාගමනය ජිවිතාත්මය දක්වා මේ අතර ගෞතම සජ්ජයන්ව හත්සේ, උත්වහන්සේගේ ශ්‍රියබිම්බ උත්වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසංඝයා, උත්වහන්සේගේ තෙතයනී, නික ශාසනය නොමපිළිසරණකරගනිමි කියා බුඩ්ධිම අත්හැරදමා ක්‍රියාත්මකව ආදි ආගමකට බැසගැන්මෙන්ම බිඳියන්නේය. එහෙයින් එකවරක් සමාදන්වනලද සරණාගමනය බුඩ්ධිම අත් නොහරිනතුරු නිත්‍ය වශයෙන් පිහිටා සිටියි. නැ

චිත්තාචර සමාදාන කාර්යයක් මිනිසුන් නොකරන්
 තේය එසේදමුවත් නිතරනිතර සමාදන්වීමෙන්
 සරණ සමාදාන කුසල ධර්ම අභිත්තවැඩියාකිරීම
 උච්චලනයකිරීමටත්තේය. එහෙයින් මෙකල ශ්‍රද්ධා
 චිත්ත සත්පුරුෂ මනුෂ්‍යයෝ නිසරණයත් සීලය
 සමග නැවතනැවත සමාදන්වෙති. පඤ්චසීලය
 මෙන් ඉක්මවා පැවැත්වීමෙන් සරණාගමනය බිඳී
 යන්නේයයි කියා නැවත නැවත සමාදන්වීමක්
 නොවේ. එසේම උපාසකසීලයමෙන් සමාදන්වූ
 දින පරිච්ඡේදය ඉකුත්වීමෙන් සරණාගමනය සං
 සිදියන්නේයයි කියා නැවතනැවත සමාදන්වීමක්
 ද නොවේමය. මෙතෙකින් සීලය පිහිටීම සීලය
 බිඳීම සරණාගමනය පිහිටීම සරණාගමනය බිඳීම
 යන සරණසීලයන්ගේ සමාදානහෙදවිශේෂය සං
 ක්‍ෂයපයෙන් කියා නිමවනලදී සභාව සුඛානි සහ
 ආගම සුඛානිත් මත්තෙති දක්වන්නෙමු.

පළමුවෙනි කාණ්ඩය නිමි.

බුද්ධාගමිහැටියට පිහිටාධාරකරගැනීම සරණ ගමනකෘත්‍යයෙන් පිහිටාධාරකරගැනීමද, විශේෂ වශයෙන් කුසලධර්මය වැඩිවැඩිත්වය පිණිස පිහිටා ධාරකරගැනීමදැයි නිසා දෙයාකාරවේ එයින් ජීව මාන සම්ප්‍රදාය කථාගතයන්වගන්සේද සකරමග සත රළු නිවන් තෙවලා දගම් යන දෙවිධ ධර්මයද ශිලවන්ත ගුණවන්ත කල්‍යාණ පාඨස්ථන භික්ෂුව සමග ආශාසනීපුද්ගල සංසයාද යන ත්‍රිවිධරත්නය ජීවිතාන්තය දක්වා නිත්‍ය වශයෙන් පිහිටාධාරවේ වාසි කියා සමාදන්ව පිහිටාධාරකරගැනීම සරණ ගමන කෘත්‍ය වශයෙන් පිහිටාධාරකරගැනීම නම් වේ. වෙහෙර විහාර භේදිතය බොධි පෙතිපිළිම පිහිටවීමෙන්ද නමතමන් පහදින නිකායන් පුද්ගල

ගුරුවරයාකරගැනීමෙන්ද වෙනවෙනමපිහිටාධාර
 කරගැනීම විශේෂවශයෙන් කුසල ධර්මය වැඩිවන්න
 ය පිණිස පිහිටාධාරකරගැනීමනම්වේ. එම පිහිටා
 ධාරදෙක අතුරෙන් සරණ ගමන කෘතියෙන් පිහි
 ටාධාරකරගැනීම දිව්‍යමත්‍රණාදී සියළු සංචයන්ටම
 සාධාරණවේ. එහි අසවලාගේ පිහිටාධාරය භිනය
 අසවලාගේ පිහිටාධාරය ප්‍රණීතයයිකියා වෙනසක්
 නොමැතියි. විශේෂවශයෙන් කුසලධර්මය වැඩිවන්න
 යපිණිස පිහිටාධාරකරගැනීමවනාහි අසවලාගේ පි
 හිටාධාරය භිනය අසවලාගේ පිහිටාධාරය ප්‍රණීතය
 කියා වෙනස්ඇත්තේය. මෙහි විශේෂවශයෙන් කුස
 ල ධර්මය වැඩිවන්න පිණිස පිහිටාධාරකරගැනීම
 වනාහි සරණ ගමනයට අයත් පිහිටාධාරයක්නො
 වේ. එම පිහිටාධාරයෙන් සරණ ගමන සිතියද එ
 සේම සරණ ගමන කිලුටුවීමද සරණ ගමන බිඳීමද
 නොවේමය එහෙයින් කුසලයෙන් සහි අටුවාවෙහි
 “එතංපන සරණංගතස්ස අක්කෙසම්. භික්ඛුසංඝෙ
 වා භික්ඛුනිසංඝෙවා බුඛපමුඛෙවා සංඝෙ සමමුති
 සංඝෙවා චතුට්ඨතාදිහෙදෙ එකස්මිං පුගලෙපි භග
 වතනං උද්දිස්ස පබ්බජිතෙ වන්දනාදිකිරියාස සරණ
 ගමනං නෙවභිජ්ජති න සංකිලිස්සති”යි කිතු මෙහි
 පාඨානුගත අභිප්‍රායනම් මේ බුද්ධාදී රත්නත්‍රය පිහි
 ටාධාරකරගත් පුද්ගලයාගට අන්‍ය භික්ඛුසංඝයා
 කෙරෙහිහෝ භික්ඛුනිසංඝයාකෙරෙහිහෝ බුඬප්‍රමුඛ
 සංඝයාකෙරෙහිහෝ චතුට්ඨාදී ප්‍රහෙදඇති සමමුති
 සංඝයාකෙරෙහිහෝ භාග්‍යවතුන්වහන්සේ උදෙසා
 ප්‍රවෘත්තාභාවයට පත්වූ ශික්ෂාමාන සාමණේර තාප
 ස පරිව්‍රාජකයෙක්කෙරෙහිහෝ වැළඹිපිදුම් ආදිය
 යිරීම හෙතුකොටගෙන සමාදන්වනලද ප්‍රකෘති
 සරණය බිඳියාමක්වත් කිලුටුවියාමක්වත් නොවේ
 යනු අභිප්‍රායි, මෙකී අටුවාපාඨයෙන් පිහිටාධාරකර

ගැඹිල්ල ප්‍රකාශිත සරණාගමන කෘතියෙන් වශයෙන් ද විශේෂයෙන් කුසලධර්මය වැඩිවන්නා කරගැඹිල්ල ගේ වශයෙන්දැයි කියා දෙවැදැරුම්බව අනිශ්චිත සුප්‍රකටයි. වෙනස්වූ පිහිටාධාරයක්බැවින් භික්ෂු සංඝයා කෙරෙහි වැළඹිපිදුම්ආදිය පවා සරණ ගමනය බිඳෙන හෙතුනොවේයයි වෙන්කොට කියා. මෙලොව ලාභ ප්‍රයෝජනය පිණිස රජදරුවන්ට වැදීමද මාතෘ පිතෘ පරම්පරාගත දෙවියන්ට මෙලොව ආරක්ෂාවආදි යමක් තකාගෙණ වැදීමද යනමේ ආදියත් සරණ ගමනය බිඳෙන හෙතු නොවේවය.

මෙතෙකින් සරණ ගමන කෘතියෙන් පිහිටාධාර කරගැඹිල්ල විශේෂ වශයෙන් කුසලධර්මය වැඩි වන්නා පිණිස පිහිටාධාර කරගැඹිල්ල යන දෙකේ වෙනස් කියා නිමවන ලදී.

දෙවෙනි කාණ්ඩය නිමි.

දීඝිනිකාය සීලසකැඩවහි අර්ථකථායෙහි “සරණ ගමනා පන එකභික්ඛුස්සවා සන්තිකෙ සංඝස්ස වා ගණස්සවා සතිං ගතිතං ගතිනමෙව හොති” යන පාඨයෙන් සරණය සමාදන්වන ක්‍රමය කීහ. එහි අදහසනම් සරණය එකභික්ඛුවකගේ සම්පයෙහි ගෝ දෙනම තුන්තමවූ භික්ෂු සමුහයකගේ සම්පයෙහි හෝ සතරනම පස්තමවූද ඊට වැඩවූද භික්ෂු සංඝයාගේ සම්පයෙහි හෝ වරක් සමාදන්වූයේ නම් ජීවිතාන්තය දක්වා ඕනට සරණ සමාදාන කෘතිය නිමවා වූයේවෙයි. ක්‍රිස්තියානි ආදී අන්‍ය ආගමක් නොඅදහන්නෙක්වීමේ ඕනට නැවත සරණ සමාදන්වීමක් ඕනෑනොකරයි යනු භාවයි. දැන් මේ වර්ගිකාකූලයෙහිමෙන් නැවත නැවත සමාදන්වීමේ ප්‍රයෝජනය පළමුවෙනි කාණ්ඩයේ කියන ලදී. ධුතා ඩග සමාදාන විධිය දක්වා තිබෙන පොතපත නිද

පුත්තොටගෙන් බාහුවෙහිපිළිමාදිය සම්පයෙහිද
 සමාදන්වියහැකිබැව් දනවුනුයි. තමනමන්ගේ ගෙ
 දරදී තනිතනියේම සරණ සමාදන්වියහැකිබැව්
 වනාහි යවකියනලද “අනිකථා” මහාපිකාවෙහි
 “එකහිකවුසාවාහි ආදී උපාසකානං නථා සමාදා
 නො ආපිණ්ණං දළහ තරං සමාදානස්ස දසෙසනුං
 වුත්තං සරණං පන නෙසං සමං සමාදිනනමපි සමා
 දිනනමෙව ගොති” යනුයෙන් කියනලදී තනිතනි
 යමත් සරණ සමාදන්වියහැකිබැව් මෙම විකාවෙහි
 නිහෙයින් කාගේ භවිතියෙහිනුමුත් සරණය සම
 දන්වනලද්දේනම් සරණය නොපිහිටියේයයි කියා
 නොමැතියි. සරණය පිහිටීම සමාදන්වීමට ප්‍රමාණ
 කරගෙනවිනහෙයින් භාවගුණර ගිණිමොන තාපස
 පරිව්‍රාජකයන්ගේ සම්පයෙහි නුමුත් සමාදන්වීමට
 සමාදන්වන පුද්ගලයාහට සරණය පිහිටියේය යනු
 සුප්‍රකටයි. මෙය පළමුකොටම වන සරණ සමාදන්
 වීමයි. ඒ එසේමැයි කුඩා අවස්ථාවෙහිදී පළමුවෙන්
 ම සමාදන්වීමෙන් සරණය පිහිටියට පසු මෙම
 මහිමානකාලයෙහිමෙන් සීලය හමග නැවතනැව
 ත සමාදන්වීමතුණ කවර පුද්ගලයෙකුගේ සම්ප
 යෙහි සමාදන්වියහැකි කියයුත්තක්ම නොමැ
 තියි. සරණ සමාදාන කුසලධර්මය අලුත්වැඩියාකිරීම්
 මාත්‍රයමවන සමාදන්වීමත් බැවින් සරණ ගමන
 වාක්භෙදයෙන්ම එම අලුත්වැඩියාකිරීම වන්නේය
 කුඩා අවස්ථාවෙහිදී පළමුවෙන්ම සමාදන්වීමත් ක
 ථාබස්කරන්ට පුළුවන් අවස්ථාවෙහි මවිපියන් වි
 සින් කරනලද නිසරණය කියවාදී ඉගැන්වීමෙන්
 ම හිමයි. එහෙයින් “නං අත්තො පුබ්බදිසු නිසු
 වස්සු සඛා පටිලාභො සඛා මුලිකාව සමමාදිට්ඨි
 දසසු පුඤ්ඤාතිරියවස්සු දිට්ඨිජ්ඣමමනාහි වුමහි”යි
 දිළිනිකාය සීලසකකිවහි අනිකථා මුළුපණණක

අනිකථා අධ්‍යයනර අනිකථාවන්හි කියනලදී. එහි විකාවන්හිද “සඬා පටිලාහොති ඉමිනා මාතා දිති උසසාතිහ දුරකාදිනංවිය කුණවිපසසුතනං සරණ ගමනං දුසෙති”යි කියනලදී අනිකථාපාඨයෙහි නං, ඒ සරණ ගමනය යනු; අනිතො, අවරුප වශයෙන්; බුඩාදිසු තිසු වස්සුසු, බුඩාදී රත්නත්‍රය කෙරෙහි; සඬාපටිලාහොති, ශ්‍රඩාප්‍රතිලාභයද; සඬා මූලිකා, ශ්‍රඩාමූලිකවූ; සමමාදිට්ඨිව, සමාස්දෘෂ්ටියද යනුයි කියා අනිතෝප නාකමියුතුයි.

එක්සමයෙක්හි ශාසනාච්ඡි තථාගතයන්වහන්සේ සංසාරගිරි රාජධානියට වැඩිසේක. එකල්හි බොධිරාජ කුමාරතෙම අනවුසි මානවකයන්සමග ශාසනාන්වහන්සේ කරා එලඹ ආමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස සැපයවනාහි දුක්විදීමෙන්ම ලැබියයුත්තේයයි මට වැටහේයයි සැලකලේයි. එකල්හි සම්මදයන්වහන්සේ විසින් කුමාරය ඒ එසේමය කුමාරය ඒ එසේමයයි වදාරා තමන්වහන්සේ විසින් බුඬිකිය නමැති සැපය ලබාගැනීම විනිස සාවුරුද්දක් මුළුල්ලෙහි විදිනලද දුක්කරක්‍රියා දුක විස්තරකොට වදාරනලද්දේය. දෙයනාවගේ අවශ්‍යතයෙහි බොධිරාජකුමාරතෙම “අභිකතනතං හතෙන අභිකතනතං හතෙන” යනාදියෙන් දෙයනාවට ප්‍රශංසාකොට සරණය සමාදන්ත්‍රයේය එකල්හි අනවුසි මානවකතෙම බොධිරාජකුමාරයාට කියනුයේ නමුත්තාන්සේගේ සවභාව (බිහොමනමයි) දෙයනාවට ප්‍රශංසාකරනවාමස සරණ සමාදන්වීමක් නොමැත්තේයයි කිය. එකල්හි බොධිරාජකුමාරතෙම මට සරණ සමාදන්වීමක් ඕනෑකරන්නේ නැත මාතාකුණ්ටියෙහිසිටි අවස්ථාවේදී මාගේ මැනියෝ බුදුන් සම්පයටගොස් සරණ සමාදන්වන්නී තමන් ඉවහුවට මරක්ද මාවෙහුවට මරක්දැයි දෙවරක්ම

සරණ ගන්විය. එහෙයින් මම මව්කුසයෙහිදීම සරණයෙහි පිහිටියෙක්වීමයි සම්පූර්ණ තථාගතයන් වහන්සේගේ අභිමුඛයෙහිදීම මාණවකයාගට කිය. මෙම බොධිරාජකුමාර මාතාවගේ යහපත් වාරිත්‍රය මෙකල ශ්‍රඩාවත් ප්‍රඥවත් සුභ්‍රිවරුන්ටත් තමතමන් ගේ කුසගත ලදරුවන්ගේ පුණ්‍යවතර භාවයපිණි සද දිසායුක්තභාවය පිණිස නයග්‍රහණයට ඉතා යහපත. මෙකී බොධිරාජකුමාර කථාවස්තුව නිද සුන්කර බැලවිට ගිහි සරණය වනාහි රත්නත්‍රය ශ්‍රේෂ්ටතොට අදහාගෙන මාගට පිහිටාධාරවේවායි විනේශානපාද ඇතිකරගත්තේනම් එම පුද්ගලයා කෙරෙහි පිහිටිබව හැගේ. එම ඇදහීම අත්නොහරි ණතුරු (කාට) වැළුම්පිදුම්කලත් සරණය නොබි දෙන්නේයයි දනවුනුයි. මෙකල වැඩසිටින මහා නායකසථවිරයන්වහන්සේලාගේ සම්පයෙහි පලමු වෙන්ම සරණ සමාදන්වූයේනමුත් එම මහානායක සථවිරයන්වහන්සේලා පිහිටාධාරකරගෙන සමා දන්වීමක්නොව එම මහානායකසථවිරයන්වහන්සේලා අභිමුඛකරගෙන සරණය කියවාගැනීම පම ණක්වේ. සරණයවනාහි වාක්භෙදයෙන්ම වීගට පිහිටයි. දෙනව තුන්තමවු භික්ෂු සමුහයකගේ සම් පයෙහිද වඩුවහැදි සංඝයාගේ සම්පයෙහිද සමා දන්වීමෙහින් එම භික්ෂු සමුහය එම සංඝයා පිහිටා ධාරකරගත්තානොව එම භික්ෂු සමුහය එම භික්ෂු සංඝයා අභිමුඛකරගෙන සරණය කියවාගැනීම මාත්‍රයමවේ. සරණයවනාහි වාක්භෙදකම් පුද්ගල යාට එම වාක්භෙදයෙන්ම පිහිටයි. යටතී මහානා යකසථවිරාදිහු තමතමන් විසින් සමාදන්කරවන සරණයෙහි තමතමන් ඇතුළත්ද නැද්ද යනු මතු දක්වනුලැබේ. එසේහෙයින් සරණය දුන්නේය උපොසථිභිලය දුන්නේය යන්නෙහි අදහසනම් සරණය කියවාදුන්නේය උපොසථිභිලය කියවා

දන්නේය යනුයි. මහානායකස්ථවිරවුයේනමුත් මොහුකෙරෙහි සරණය පිහිටියාවේ පංචශීලය පිහිටියාවේ උපොසථශීලය පිහිටියාවේ කියා නම අධිපති භාවයෙන් කළහැකි පිහිටවීමක් නොව සරණාදිය සමාදන්වන පුද්ගලයාගේ කායාදී මාරත්වයෙන් වාක්සෙදය ප්‍රධානකරගෙන සිඬවන පිහිටවීමක් වන්නේය.

මෙතෙකින් සරණශීලය සමාදන්වීමේ විශේෂ ප්‍රභේද කීයා නිමවනලදී.

තුන්වෙනිකාණ්ඩය නිමි.

මෙකල සරණය සමාදන්කරවන සංඝයාචාර්යන් සේලා “සංඝං සරණං” යන්නෙහි සංඝයාකෙරෙහි ඇතුළත්ද නැද්ද යනු ප්‍රශ්නයයි. බුරුමරට “හෝ තෝමෙංකරාථී” යන නමින් ප්‍රසිද්ධ රජකාලේ වැඩ සිටි “ඤ්ඤාභිවංස ධම්මසෙනාපති අතුලාධිපති මහා ධම්ම රාජාධි රාජතුරු” යන රාජදන්තිය නා මොපලක්ෂිත මහාස්ථවිරයන් විසින් කරණලද “සරණ ගමන විනිශ්චයෙ”හි මෙසේ කීහ. ඒවා පාලි ප්‍රදේශයන්හි “චන්තාරි පුරිසයුතානි අභිපුරිසපුග්ගලා, අභිවපුග්ගල ධම්ම දයාතෙ” යනාදී වශයෙන් ආයතී පුද්ගලයන් අවදේන පමණක්ම වදාලසේක පාඨර්ථනයා සමග නවදෙනෙක් වදාල ස්ථානයක් නොමැතියි. සමන්තපාසාදිකා අර්ථ කථා දිඝ්ඤිනිකා යාථිකථා මධ්‍යමනිකායාථි කථා අධ්‍යක්ෂකරනිකා යාථි කථා බුද්ධකපාඨ අර්ථ කථා යනමේ අර්ථ කථාවලත් “සංඝං සරණං ගච්ඡාමි” යන්නෙහි සංඝයා වෙනුවට “සො අත්තො අට්ඨඅරිසපුග්ගල සමුතො” යනුවෙන් ආයතී පුද්ගලයන් අවදේන පමණක්ම විච්ඡින්නාකලෝභ්‍රය. එහෙයින් “විනයාථි මංජ්‍රයා” නමවූ කංඛාවිතරණී විකාච ආදිකොට ඇති පසුකාලයෙහි කරණලද විකාචලද “උපාසකා

ලංකාරාදි” පොත්වලද කලාත්මක පාඨප්‍රකාශය සං
සංසරණය යන්නෙහි සංසයාකෙරෙහි ඇතුළත්
කොට ගතයුතුයයි කියා කරණලද විනිශ්චය බැහැ
ර කටයුතුබැව්ද පරමාත්ම සංසයාවූ ආයතී පුද්ගල
යන් අවදේන පමණක්ම සංසංසරණය යන්නෙහි
සංසයාවෙනුවට සංග්‍රහකොට ගතයුතුබැව්ද පාඨප්‍ර
කා සංසයා නොගතයුතුබැව්ද දක්වා විනිශ්චයකෙ
ළේය. මෙම විනිශ්චයාවාසයන්වගන්සේගේ මත
යෙන් මෙකල සිටින පාඨප්‍රකාශ සංසයාවගන්සේලා
සංසංසරණය යන්නෙහි සංසයාකෙරෙහි ඇතුළත්
කොට සරණ කරගතයුතු නොවනබවද එකී පුද්ග
ලයන්ගේ සම්පයෙහි ආයතී පුද්ගලයන් අවදේනා
උදෙසා සමාදන්වීමෙන්ම සංසංසරණය පිහිටන බ
ව්ද දැනට සිටින තමනමන්ගේ ගුරුවරු වූ සංසයා ව
ගන්සේම පිහිටාධාරයයිකියා කරණ සමාදන්වනලද්
දෙනම් ඒ පුද්ගලයාගට සංසංසරණය නොපිහිටන
බවද අභිප්‍රායබව දනගුනයි “මෙංචෙගයාචො” යන
නමින් ප්‍රසිද්ධ රාජගුරු මහාභට්ඨයන්වගන්සේ මි
සින් කරණලද “සරණාදි විනිශ්චය” “මන්ලේගයා
චො” යන නමින් ප්‍රසිද්ධ ජවන නම් මහාභට්ඨයන්
වගන්සේ විසින් කරණලද “වජිරබ්‍රාහ්මකරණය” ය
නාදි පොත්වලවනාහි අනිකථාවන්හි සංසංසරණය
යන්නෙහි සංසයාවෙනුවට “අට්ඨ අරිය පුග්ගල සමු
භොධි” ආයතීපුද්ගලයන් අවදේන පමණක්ම ව
ණිණනාකලබව සත්‍යයි එසේදවුවත් “සෙකඛ” යන
පදයෙහි වනාහි “පුප්‍රිජ්ජන කලාත්මක කෙන යතිං
සත්ත සෙකඛා මගා බ්‍රහ්මචරියං චරන්ති නාම” ය
නුයෙන් කලාත්මක පාඨප්‍රකාශයන් ඇතුළත්කොට
වණිණනාකලාත්මක. එහෙයින් යට දැක්වූ පාළු පාඨ
යන්හි කලාත්මක පාඨප්‍රකාශයන් ඇතුළත්ව ආබව
ඉතාපැහැදිලිවශයෙන් වැටහෙනවා පමණක්නොව
කිසිකලද කංඛාවිකරණී විකාට උපායකාලාකාරය

යනාදී පොත්වල කරණලද විනිශ්චයද පෙළි අටු
 මා සමග සංඝදානයවෙමය ඒනිසා කල්යාණ පාඨ
 ජර්න හික්කුට සංඝං සරණං යන්තොති සංඝයානෙ
 රෙතිආතුලන්තොටි සරණකරගැණීමට සුදුස්සෙක්
 යයි විනිශ්චයකලාහුය. මෙකී විනිශ්චයාමායායීයන්
 වහන්සේලාගේ මතයෙන් මෙකල වැඩසිටින ක
 ල්‍යාණ පාඨජර්න සමුප්පති සංඝයාවහන්සේ සුපටි
 පනොනා භගවතො යාවක සංඝො යනාදී පෙළෙති
 ආතුලන්ති එක දෙසෙකින් සුපටිපනන උජ්ජපටි
 පනන ඤයපටිපනන සාමිපිපටිපනනවූ බවද ප්‍රකා
 ශිතයි. මේ විනිශ්චය ඉතා යහපති. කෙසේ යහපත්
 වීදයන් ප්‍රාතිමොක්‍ෂයෙහි ආ දෙසියවිසිහත (227)ක්
 ශික්‍ෂාපද සමූහය ආදි බ්‍රහ්මචරිය සීලයනම්වේ. කු
 මක්හෙයින් ආදි බ්‍රහ්මචරියවීදයන් බ්‍රහ්මචරියඤ්ඤ,
 මාඤ්චුහමවයඝාතයෙන්; ආදි, ආදියයි; ඉති, මෙසේ
 හෙයින්: ආදිබ්‍රහ්මචරියං, ආදිබ්‍රහ්මචරිය සීලයනම්
 වේ යනු “විසුඛිමානී” අනිකරාගෙයින් එම දෙසිය
 විසිහත (227)ක් ශික්‍ෂාපද සමූහය ශ්‍රොතාපතති
 මාගීයස් ගෛඤ්ඤ පුද්ගලයාගේ මාඤ්චුලවි ආදි
 ප්‍රහසාරානිකවෙයි ගෛඤ්ඤ සංඛ්‍යාවට ගෙවත් සුපටි
 පනන උජ්ජපටිපනන ඤයපටිපනන සාමිපිපටිපනන
 පුද්ගල සංඛ්‍යාවට පැමිණීමේවෙයි. එහෙයින් මධ්‍ය
 ම පණණාසක පාළියෙහි සෙකඛපටිපදා සුත්‍රාදියෙහි
 පාඨජර්න හික්කුන්ගේ ශික්‍ෂාපද සමූහයන් “ඉමිනා
 අරියෙත සීලකඛමෙකින සමනනාගතො හොති” ය
 නාදින් ආයතී ශීලයයි කියා වදාලසේක. එම දෙසිය
 විසිහත (227)ක් ශික්‍ෂාපද ශීලයෙහි පිහිටි පාඨජර්
 න හික්කුහුටු සුප්‍රතිපනන ආචාර ආයතීපුද්ගලයෝ
 වුවෙහි එහෙයින් එම ආචාරයන්වහන්සේලාගේ

විනිශ්චය ඉතා යහපත්විය. තවද උපරිපණණයක පාළියෙහි දක්ෂිණාත්තිගසුත්තයෙහි දක්ෂිණාත්ති පුද්ගලයෝ තුද්ධිදෙනෙක්වෙති එයින් පලමුවෙනියා නිරිසනාය දෙවෙනියා ගෘහස්ථ දුක්ඛිලයාය තුන්වෙනියා ගෘහස්ථයෙන් පිට ගිලවනනයාය සතරවෙනියා ගෘහස්ථයෙන් පිට ධ්වනි ලාභියාය පස්වෙනියා ශ්‍රෝතෘපතනි මාගීඝථියාය මෙම පුද්ගලතොම සොනාපතනි ඵල සමප්තිකරියාය පටිපණ්ණයායයි කියනු ලැබේ. ගෘහස්ථයෙහි පාඨජනවූ ගෘහස්ථ සාම ඡේතර හිසු යන නිදෙන පාළියෙහි දක්ෂිණෙයා භාවයෙන් අත්භැරීගියාක්මෙන් දක්නාලැබෙත් නුමුත් සරණයෙහි පිහිටි ඕනියාගේ පවත් සියලු බුඩ්ධාගමිකාර පාඨජනයන් ශ්‍රෝතෘපතනි මාගීඝථි පුද්ගලයා කෙරෙහි සංග්‍රහකර වදාලේයයි අනුකථාවෙහි විභික්ෂකෙලේය. මෙම අනුකථාවායතීවන සෙන් නිසරණයෙහි මනාකොට පිහිටි යහපත් බුඩ්ධාගමිකාරයෙක්විනම් ශ්‍රෝතෘපතනි මාගීඝථි ගෞරව පුද්ගලයා කෙරෙහි සංග්‍රහයට යනබව සුප්‍රකාශිතයි එසේමෙයින් බුඩ්ධාගමිකාරයන්ගෙන් ගැටසිගන් රටවල් සුප්‍රතිපත්තා රටවල්නම් වෙති. මෙසේ මේ විනිශ්චය ඉතා යහපත්විය. වෙනසනම් සංඝ ගබ්ඳයෙහි උපසම්පදවූ පාඨජන හිසුහු සංග්‍රහකොට ගැණිමයි මෙතෙකින් සංඝ සරණයෙහි කල්‍යාණ පාඨජන හිසුව ආතුලිත්ත ද නැද්ද යනු විනිශ්චය කරණලදී.

හතරවෙනි කාණ්ඩය නිමි.

සංඝං සරණං යන්නෙහි සංඝයා කෙරෙහි සංග්‍රහකොට ගතයුතු පාඨජනයාය යනු කවර පුද්ගලයෙක් ගැණ කියනු ලැබෙදගත්.

පාඨජනකෙම අනු පාඨජනය කල්‍යාණ පාඨජනය කියා දෙවැදැරුමිමේ එහි පැහැදිලිව ඇත.

මාදායනාන අධාරසධානු ප්‍රතිත්‍යක්ෂපාද සති පටිඨානාදි බොධිපාක්ෂික ධර්මයන් ගැණ දැනීම තේරීම නොමැති ගිහි පැවිදි පුද්ගල සමූහයා අති පෘථර්ෂන නම්වේ. එකී ධර්මකොට්ඨාසගැණ දැනීම තේරීම ඇති ගිහි පැවිදි පුද්ගල සමූහයා කල්‍යාණ පෘථර්ෂන නම්වේ. මෙය අභිධම්මානුකූලා සූත්‍රානි කථාවන්හි බොහෝමයේ ප්‍රකාශවන ලෝකයාට ප්‍රකටවී තිබෙන පෘථර්ෂන පුද්ගල විභාගයකි “සසසති බ්‍රහ්මධානු ආසනන පච්චයාකාර සතිපට්ඨානාදිසු උග්ගහපරිපූර්ණවිනිවිජය රහිතත්තා දිට්ඨිප්ප ටිසසධකොතො ආගමො අත්ති” යනාදි වගයෙන් අනුශාලනී මූලපණ්ණාස අනුකථාදියෙහි පැවිලිව ප්‍රකාශිතයි. මෙහි කී සංඝං සරණං යන්නෙහි සංඝයාටෙහුටට භික්ෂුහුම අධිප්‍රාපි මෙම අනුකථාවාසයී මතයෙන් සකකධානු ආයතන ප්‍රතිත්‍යක්ෂපාද ධර්මයන්හිද බොධිපාක්ෂික ධර්මයන්හිද විභාගකොට දැනීම තේරීම නොමැති භික්ෂුතෙම හැටවයස් සම් පූර්ණවූයේනමුදු අති පෘථර්ෂන පුද්ගලවී සරණ කරගැනීමට සුදුස්සෙක් නොවනබවද එම භික්ෂුව සරණකරගත්තමුත් සරණවියහැකිතෙණෙක් නොවනබවද එකී ධර්මකොට්ඨාසයන්හි විභාගකොට දැනීම තේරීම ඇති භික්ෂුව අද උපසම්පදවූ නමක් වූයේනමුත් කල්‍යාණ පෘථර්ෂන පුද්ගලවී සරණ කරගැනීමට සුදුස්සෙක්වනබවද එබඳු පුද්ගලයන් සරණකරගැනීමෙන්ම සරණය පිහිටනබවද ප්‍රකාශිතයි. පෘථර්ෂන භික්ෂුව සංඝං සරණං යන්නෙහි සංඝයාතෙරෙහි සංග්‍රහකොට වණිණකලාවූ අටුවා විකාටලද කල්‍යාණ පෘථර්ෂන භික්ෂුවම ඇතුළත් කොට වණිණනාකලාහ්‍රය අති පෘථර්ෂන භික්ෂුව එසේ ඇතුළත්කොට වණිණනාකල සමානයක් නොමැතියි එසේවූ කල්හි යම් භික්ෂුවක්තෙම ගිල

යෙන් පවත්නා සමන්විතව යටතියනලද බව කොට්ඨාසයන්හි විකාශකොට දැනීම හේතීම නොමැතිවීමට එම හිඤ්චා සංඝං සරණං යන්නෙහි සංඝයා කෙරෙහි සහමුලින්ම ඇතුළත්නොවේද යනු ප්‍රශ්නයකි. ගිලයද කලාණ්ඩ මිථියවනබැවින් එම ගිලයෙන් යහපත්ලෙස සමන්විතවිතමයටකි බමිකොට්ඨාසයන්හි දැනීම හේතීම නොමැතිනමුත් කලාණ්ඩ පාඨජනනවි සංඝං සරණං යන්නෙහි සංඝයාකෙරෙහි සංග්‍රහයට පැමිණෙමය, එසේවිනම් කලාණ්ඩ පාඨජනනයාගේ ලක්ෂණ වණිනනාකලාවූ අනිකථාවන්හි කුමක්ගෙයින් ප්‍රඥ චක්ඛුටම කලාණ්ඩගයකොට කිහුද යනු ප්‍රශ්නයකි. මේ ශාසනයෙහි සකකි බාහු ආයතන සංඛ්‍යාත අනාභව බමියන් ප්‍රඥ ඇසින් දුටු පුද්ගලයාට බුදුන් දහම් සතුන් සහ ශාසනය දුටුකෙණක්මේ එකී පැණයලත් හිඤ්චා නොමේත් බුදුන් දහම් සතුන් සහ ශාසනය දැක්කේ වෙයි නමන් ආශ්‍රයකරගෙණ නමන් ගුරුවරයාකරගෙණ භිට්ඨන්තාවූ ගිහිපැවිදි පිරිසටත් බුදුන් දහම් සතුන් සහ ශාසනයද දකින පැණය දියගැනිවෙයි එහෙයින් කලාණ්ඩ පාඨජනනයාගේ අබවචණින නාමකොට දක්වන්නාවූ අනිකථාවන්හි සකකිදි බව දක්නාවූ ප්‍රඥ චක්ඛුටම කලාණ්ඩගයකොට වණිනනාකලාග්‍රය. ගිලයෙන් සමන්විතවූ අනිකථාපාඨජන හිඤ්චා සරණකරගැනීම හුදුදු නිසා ප්‍රඥ චක්ඛුටම කලාණ්ඩගයකොට වණිනනාකලාග්‍ර නොවෙහිහි නිසා විසඳියයුතුයි නොහොත් මේ සත්තියානුම සකකායදූපිත විද්‍යමානව පවතියි එහි සකකායදූපිත යනු සත්තියන්ගේ සකකි කායනම් නානාප්‍රකාර රූපබාහු නාමබාහු සමුහයක්වෙයි පුද්ගලයෙක් නොවෙයි සත්තියෙක් නොවෙයි යනු යක්නොවෙයි පුරුෂයෙක්නොවෙයි පුද්ගලය සත්තිය

සුත්‍රය පුරුෂයෙකුගේ කේතනේන් නොමැතිව යාම
 රම් ඉදිම ගිවිම් ආදි සියලුම විශාසාර රූපධාතු නා
 මධාතුන්ගේ විශාසාරමටෙහි පුද්ගලයෙකුගේ සති
 සෙකුගේ විශාසාර නොපවත්මය එසේ වූයේ නමුත්
 නාමරූප ධාතුදෙක නොපෙනෙන්නා සියලුම සත්‍ය
 සේ මිහිඟුදියෙහි කියනලද සුසාර්ග්ග්‍යයකෙරෙහි
 වැට්ඨලයෙහි සිතා රූපවි යන මාගයන්ගෙන් නාම
 රූප ධාතු සමූහය සත්‍යයෙක්කොට දැක ඇදහී
 මෙන් සිත්හි වැටහීම ඇතිකරගන්නාහුය පුද්ගල
 යෙක්කොට දැක ඇදහීමෙන් සිත්හි වැටහීම ඇති
 කරගන්නාහුය සත්‍යයක්කොට දැක ඇදහීමෙන් සිත්
 හි වැටහීම ඇතිකරගන්නාහුය පුරුෂයෙක්කොට
 දැක ඇදහීමෙන් සිත්හි වැටහීම ඇතිකරගන්නාහුය
 මමකියා කෙතෙක්කොට දැක ඇදහීමෙන් සිත්හිවැ
 ටහීම ඇතිකරගන්නාහුය මම දනිමි මම අසමි මම
 ඉඹිමි මම රසවිඳිමි මම ශරීර අවයවයන්හිවන සංගී
 ය දනිමි මම සිතමි මම කල්පනාකරමි මම යමි මම
 එමි මම ඉදිමි මම පිටිමි මම කියමි මම උත්සාහක
 රමි මම එළු කටයුතුකරමි මෙසේ මම කියා කෙ
 තෙක් දැක ඇදහීමෙන් සිත්හි වැටහීම ඇතිකර
 ගන්නාහුය මෙසේ නාම රූප ධාතු සමූහය පුද්ගල
 සති සුත්‍ර පුරුෂාදියකොට දැක ඇදහීමෙන් සිත්හි
 වැටහීම වැටහීම ඇතිකරගැනීම සංකාශදෘෂ්ටියෙහි
 කියනුලැබේ එම සංකාශදෘෂ්ටිය නිසරණයාගේ අනා
 රාගකාරී ධර්මයවේ ඉන්ද්‍රිය සමායියගේ අනාතරාග
 කාරී ධර්මයවේ කම්මසංඛ්‍යා කුණ්ණයෙහි කියනලද
 ලෝකික සමන්ද්‍යයෙහි අනාතරාගකාරී ධර්මයවේ
 සංකාශදෘෂ්ටියනොව එම සරණගිල ඉන්ද්‍රිය සමායී
 ලෝකික සමන්ද්‍යවේ සංකාශ උයන් නැති විනාශ
 කිරීමෙන් උද්ඝර්භය පරම සතුරානම්වේ මේ
 සත්‍යයේ වන බුධොත්පාදකාලවලදී බුදුන් දහමි

සදාන් කෙරෙහි ප්‍රසන්නවූ ශ්‍රියාව කරුණකට
 ගෙන ගිහරනිතර නිසරණය සමාදන්වී ආරක්ෂා
 කළාහුදවෙහි නිසරණ නමැති උසන නැතිවිනාග
 කිරීමෙන් පාලකරදමන මමය මගේ ආනමය කියා
 වරදවා දෙගන සක්කායදූෂිත නමැති පරම සතු
 රාත් නමානුලිප්තගණ දවස්පතා පොෂකලාහුද
 වෙහි තමනමන් විසින් රොපනය කරණලද නිස
 රණ නමැති උසන් නැති විනාගකිරීමෙන් පාලකිරී
 ම පිණිස සක්කායදූෂිත පරම සතුරු රුලද දවස්ප
 තා වෙතෙස මගන්සිගෙන පොෂකිරීමෙන් දියුණු
 කලාහුදවෙහි ඒ එසේමැයි නිසරණයත් දවස්පතා
 සමාදන්වූවාහුදවෙහි එම නිසරණයට පරම සතුරු
 සක්කායදූෂිතයන් හාදසවස්තුචතුලි ගරිරසතුලි තබාගෙන
 නිතර පොෂකලාහුදවෙහි එමෙන්ම පන්සිල්
 අටසිල් දහසිල් සහ හිසුන් විසින් රකිනලද දෙසි
 ය විසිනතක් (227) ශික්ෂාපද සිල්ද සමාදන්වී ආර
 ක්ෂාකලාහුදවෙහි. ශිලසට පරම සතුරු වූ සක්කාය
 දූෂිතයන් හාදසවස්තුචතුලි ගරිරසතුලි තබාගෙන
 නිතර පොෂකලාහුදවෙහි ඉන්ද්‍රිය සමාධිත් වැඩුවාහු
 වෙහි ඉන්ද්‍රිය සමාධියට පරම සතුරු වූ සක්කායදූ
 ෂිතයන් හාදසවස්තුචතුලි තබාගෙන පොෂකලා
 හුදවෙහි කළමසකත සමන්දාසවයෙහි පිනිටා දහ
 ගිලාදි පින්දහමිදකලාහුදවෙහි කළමසකත සමන්
 දාසියට පරම සතුරු වූ සක්කායදූෂිතයන් හාදසවස්
 තුචතුලි ගරිරසතුලි තබාගෙන පොෂකලාහුදව
 හි සක්කායදූෂිතය හාදසවස්තුචතුලි ගරිරසතුලි ත
 බාගෙන පොෂකකිරීමනම් සක්කායදූෂිතය පහකිරී
 ම පිණිස නාමරූප ධර්මයන්හි දැනීම හේතීම ගැණ
 උත්සාහපොෂකට මවය මාගෙයයි වරදවා දෙග
 න සක්කායදූෂිතය වසිනාගකරණ ලොකික ලාභ
 කිරීහි ප්‍රසංගා සංසේදවයක් පිණිසම උත්සා

හකිවීමයි. ඉකුත්විෂය අතින් සංසාරයෙහි බ්‍රහ්මා
 න්‍යායකාලවලදීත් නිසරණය සමාදන්වූවාහුමය ත
 මතමන්ගේ නිසරණය තමතමන් විසින්ම සක්කා
 යදුභි නමැති කඩුපහරින් සුසුචිසුහුකර දමනලද්
 දේය ගෘහස්ථ ශීල සහ ප්‍රවාණ්‍යා ශීලත් සමාදන්
 වූවාහුමය ඉන්ද්‍රිය සමාධීන් ඇතිකරගන්නාහුමය
 කම්මසුකත සමන්ද්‍යවියත් ඇතිකරගන්නාහුම
 ය එහි ශීලසමාධි ප්‍රඥ කම්මසුකත සමන්ද්‍යවීන්
 සක්කායදුභිය නමැති කඩු පහරින් සුසුචිසුහුකර
 දමනලද්දහුමය මෙම බ්‍රහ්මාන්යායෙහිදීත් සක්කා
 යදුභිය පොෂ්‍යකරමින් සිටින බ්‍රහ්මාගමිකාර
 ගෘහස්ථ ප්‍රවාණ්‍යයන් විසින් සමාදන්වනලද සරණ
 ශීල සමාධි ප්‍රඥ යන ගුණ ධර්මයෝ දමසකට අවි
 රුද්දකට වඩා තදබලවශයෙන් එම ගෘහස්ථප්‍රවාණ්
 තයන්තුලි පිහිටා සිටින්නාහු නොවෙති. සරණය
 පිහිටුවාගනිද්දී සක්කායදුභිය නමැති ගින්නට
 අනුමුඛව පිහිටුවාගත්බැවින් අදම එම ගින්නෙන්
 විනාශවියාදේ හෙට විනාශවියාදේ කොයිවේලාවේ
 විනාශවියාදේ කියා නිපුණකර කියනොගැත්තේ
 මය ඒ එසේමැයි එම සරණය මේ භවයෙහි අ
 න්‍යාගමකට බැසගැනීමෙන් නැතිවියාම පෙරටු
 කරගණ හෝ මරණින් නැතිවියාම පෙරටුකරගණ
 හෝ සමාදන්වනලද්දේවෙයි ශීලසමාධි ප්‍රඥ යන
 ගුණ ධර්මයෝන් එහි දෙයාකාරයෙන් එක් ආකාර
 යකට බැසගැනීමෙන් නැතිවියාම පෙරටුකරගණ
 සමාදන්වනලද්දහුමවෙති මේ භවයෙහිදීමත් සමා
 දන්වනලද නිසරණය බිඳගෙන ක්‍රිස්තියානි ආදි
 අන්‍ය ආගම්වලට යන්නෝද බොහෝ සිටිති එසේ
 ජීවත්ව සිටිද්දී බිඳනොගන්නාහු නමුත් මරණින්
 මතු ඒකාන්තයෙන් සිදුගන්නාහුමය ඒ එසේමැයි.

මෙරණින්වතු සවසෙහි අසුළුන ආගමක් බාරගන්
 නාහුවය කුමක්හෙයින්දයත් දනමය කුසල යටත්
 සක්කායදූෂ්ටය මර්දණයකළනොහැකිවෙයි ගිහි
 ගිලයටත් සක්කායදූෂ්ටය මර්දණයකළනොහැකි
 වෙයි ශ්‍රමණ ගිලයටත් සක්කායදූෂ්ටය මර්දණයක
 ලිහැකිනොවෙයි ඉන්ද්‍රිය සමායී කුසලයටත් ගක්කා
 යදූෂ්ටය මර්දණයකළහැකිනොවෙයි ලෝකික ස
 ම්මක්දූෂ්ටයටත් සක්කායදූෂ්ටය මර්දණයකළහැකි
 නොවෙයි හුදෙක් වසාහි නාමරූප සමූහයයි කිය
 නලද සකකුබාහු ආසන්න ප්‍රතිත්ත සමුත්පාද ධර්ම
 යන්හි සහ බොධිපාක්ෂික ධර්මයන්හිත් ඉගෙනේ
 වෙන් මෙහෙතිකිරීමෙන් ලැබියහැකි ගාසනිකා
 සම්මක්දූෂ්ට කුසලයටම සක්කායදූෂ්ටය මර්දණයක
 ලිහැකිවෙයි මෙකල මෙකී ගාසනිකා සම්මක් දූෂ්ටය
 පුරුදු පුහුණුකරණ ගිහිපැවිදි උදවිය අතිශයින්ම
 දුලිතයි සක්කායදූෂ්ටය හෘදයවස්තුවතුල වඩාහිඳු
 වාගෙණ පොෂ්‍යකරමින් ඊට වසගවු ගිහි පැවිදි උද
 වියම ඉතා බොහෝහොට සිටිති නිසරණයට සතු
 රුවු ධර්ම පොෂ්‍යකරණෙහියන උදවිය බුඩ්ධාදි රත්
 නත්‍රයෙහි පැහැදුනු ආකාර දක්වන්නාහු හුමුත්
 එහි පැහැදුනු උදවිය නොවෙති ගිලයට සතුරුවු
 සක්කායදූෂ්ටය පොෂ්‍යකරමින් ඊට වසගවු ගිහි
 පැවිදි උදවිය ගිල ශිෂ්‍යාවට ගරුකරණ ආකාර
 දක්වන්නාහු හුමුත් ඊට ගරුකලාහු නොවෙති.
 ඉන්ද්‍රිය සමායීයට අනතරායකාරී ධර්මපොෂ්‍යය කර
 මින් ඊට වසගවු ගිහි පැවිදි උදවිය ඉන්ද්‍රිය සමායීය
 ඇතිකරගෙණ රක්ෂාකරණ ආකාර දක්වන්නාහු
 හුමුත් එය ආරක්ෂාකලාහු නොවෙති කුමක්හෙයින්
 දයන් සරණගිල සමායීන්ට අනතරායකාරීවූ සක්
 කායදූෂ්ටය සුහුච්ඡුහුඤ්චිමට ආයුධයවූ ගාසනිකා
 සම්මක්දූෂ්ටඥනය නොමැතිහෙයිනි. සකකුබාහු

ආයතන ප්‍රතිත්‍යාස්ථිතපාදයන්හි ඉගෙනීමෙන් මෙ
 තේනිතිරිමෙන් ලැබියහැකි ශාසනික සමාජදෘෂ්ටි
 ප්‍රඥා චක්‍රයට නොමැති හිඟුන්ටහන්සේලා නමත
 මන්ගේ චිත්තාන්තරානායකයෙහි අනාදිමත් සංසාරයෙ
 හිපවත් නොකඩව පැවත එන නිසරණයට සතුරුවූ
 සක්කායදෘෂ්ටිය මේ හටයෙහිගෝ මතු හටයෙහිගෝ
 ගැහිකරදූමිම පිණිස ශාසනික සමාජදෘෂ්ටි ප්‍රඥ
 බිජ්‍යය හදවතටගසෙන්නටත් ඇතිකරනොගන්නා
 හෙයින් තමනමත් පිහිටාබාරකරගෙණ ඉන්නාවූ
 ගිහි පැවිදි උදවියට එම පැණැස් කීප්ටට කෙසේ
 ගාමි දියහැක්කානුමටද? නොදියහැක්කානුමය.
 එහෙයින් තථාගත සමුදයන්ටහන්සේ මෙම පාඨ
 ජර්න සංකියාගැණ අති දූෂණී උපමාව ගෙන
 ගැරදක්වා විදාලියක්ක; හේ කෙසේදයත් එක් ප්‍රඥ
 ගසක එක අකුසලයකුත් උරය එක අකුසලයක්
 අල්ලාගෙන එම අකුසලයෙන් උරය නවත් අකුසලයක්
 අල්ලාගෙන එම අකුසලයෙන් උරයත් නවත් අකු
 සලයක් අල්ලාගෙන මේ ක්‍රමයට දහසකටත් වැඩි
 තරම් අකුසල පිළිවෙලින් පේලියගැසී පළමුවෙනි
 අකුසල ගමන්කරණ දිශාවකට ගමන්කරති පළමු
 වෙනි අකුසලයටත් පාර නොපෙනෙන්නෙයින් පසුපස්සේ ග
 මන්කරණ අකුසලයන්ටත් ඇස් නොපෙනෙන්නෙයින්
 පළමුවෙනි අකුසලයෙන් ඇස් අනිබව නොපෙනී
 ඇස් පෙනෙන්නෙයින් සිතාගෙන මහු පස්
 සේම ගමන්කරති. පළමුවෙනි අකුසලයත් තමනමත්
 ගේ පස්සෙන් ගමන්කරණ පිරිස අඩුවිය යන හ
 යින් මම අකුසලයක්විසි ප්‍රකාශනොකරයි මෙසේ
 එම අකුසලය සියලුදෙනාම විනාශකරයේ මංමාවත්
 නොදන්නායෝ විනාශයට පත්වන්නානුමය මෙය
 අති ප්‍රවේණී උපමාවයි සකකිබාතු ආයතන ප්‍රති
 ත්‍යාස්ථිතපාද බලියන්හි ඉගෙනීමෙන් මෙතෙයි

කිරීමෙන් ලැබියහැකි පැණැස නොවැනි අකු පා
 ඵණ්ණ හික්කුන් පිහිටාධාරකරගෙණ සිටින ගිහි
 පැවිදි උදවිය මෙම අකු ප්‍රවේණී උපමාවෙන් දක්
 වනලද අකුයන්මෙන්වනහෙයින් අනිකථාමායා
 යන්වගන්සේලා අකු පාඵණ්ණ හික්කුන් සරණ යා
 යුතු සංඝයාකෙරෙහි ඇතුළත්නොකොට වණිණනා
 කලාහුස සරණයායුතු සංඝයාකෙරෙහි සම්ප්‍රකාර
 යෙන් ඇතුළත් නොවනනිසා ඇතුළත්නොකොට
 වණිණනාකලාහු නොවෙති කියා එම ප්‍රණය විස
 දියයුතුයි මෙතෙකින් පෙල අටුවාවල සාජ්ව සරණ
 යායුතු සංඝයාකෙරෙහි ඇතුළත්කොට වණිණනා
 නොකරණලද අකු පාඵණ්ණ හික්කුන් සරණ යායු
 තු සංඝයාකෙරෙහි ඇතුළත්කොට සංග්‍රහකරණ
 හුමය නියා නිමවනලදී. සකකිංදි ධම්මේන පැණැ
 සඇති පුද්ගලයාම බුදුන් දහම් සතුන් සහ ශාසනය
 දැක්කේවෙයි යනමේ අදහස “කිං තෙ වක්කලි ඉමි
 නා පුත්තිකායෙන දිවේඨනා ගො ඛො වක්කලි ධම්මං
 පසසති සො මං පසසති” යන වක්කලි සුත්‍රය මෙ
 ණහැරදක්වා අටුවාවල වණිණනාකලාහුය. එහෙ
 යින් පොතපතේ දක්වනලද ඤාණ සම්ප්‍රසක්ත ත්‍රි
 ගෙතුක සරණ ගමනය ඤාණ විප්‍රසක්ත විගෙතුක
 සරණ ගමනය යන සරණ ගමනාදෙන අතුරෙන්
 සකකිංදි ධම්ම නොපෙනෙන උදවියට ඤාණවිප්‍රසක්ත
 විගෙතුක සරණ ගමනය පමණක් ලැබියහැකිවෙයි
 සකකිංදි ධම්ම පෙනෙන උදවියට වනාහි ඤාණසම්
 ප්‍රසක්ත ත්‍රිගෙතුක සරණ ගමනය ලැබියහැකිවෙ
 යි මෙකී වෙනසම දකුණුබුද්ධි පිලවනන අකු පාඵ
 ඵණ්ණ හික්කුන් හැටවස් සම්පූර්ණවූයේනමුත් සංඝ
 සරණ යන්පනති සංඝයාකෙරෙහි ඇතුළත්නොව
 නහෙයින් එම හික්කුන් වෙනුවෙන් සංඝ සරණ යන
 උදවියට පිහිටාධාර නොලැබෙයි එම හික්කුන් පිහිටා

ධාරකරගැනීමෙන් සරණ ගමනය බිඳේයයි කියා
 වතාහි නොමැතියි. කුමක්හෙයින් සකකොදි බමී
 නොපෙනෙන උදවියට විභවතුක සරණ ගමනයත්
 සකකොදි බමී පෙණෙන උදවියට ත්‍රිභවතුක සරණ
 ගමනයත් කියා විශේෂ ප්‍රභවද ඇතිවිද යනු ප්‍රශ්න
 යි සරණ ගමනව නීතිය නා විකාවන්හි “සමමාදිවසිති
 බ්‍රහ්ම බ්‍රහ්මාං බමමසු බමමතාං සංඝ සුප්පට්ඨනතිඤ්ච
 ලොකියාවතොබවසෙතොව සමමා ඤායෙන දසසත
 තො” යි කීහෙයින් සකකොදි සමභාව බමීයෝනම්
 බුදුවරයන්ගේ බ්‍රහ්මඤ්ඤයටම ගොවරවෙති අවශේෂ
 සභිකයෝ වතාහි බුදුන්ගේ දෙශනාව ශ්‍රවණයකිරි
 මෙන්ම එකී සමභාව බමීයන් ඤාණ චක්‍රයින් දැක
 දනගන්නාහුය එකී සමභාව බමීයන් ඤාණ චක්‍ර
 යින් දුටු පුද්ගලයාම බුදුන්ගේ ඤාණ ගතතිය
 ප්‍රත්‍යක්ෂව දක්කේවෙයි බ්‍රහ්ම බ්‍රහ්මා ගුණය ප්‍රත්‍ය
 ක්ෂව දුටු පුද්ගලයාමෙයි සකකොදි බමීයන් යථා
 සමභාව වශයෙන් දන්නා ඤාණය බ්‍රහ්ම බ්‍රහ්මා
 ගුණයයි කියනුලැබේ බමමසු බමමතා ගුණයන්
 ප්‍රත්‍යක්ෂව දක්කේවෙයි එකී සකකොදි සමභාව බමී
 යන් ප්‍රත්‍යක්ෂව දේශනාවගේ යථානිත්‍යතාවය
 බමමසු බමමතා ගුණයයි කියනුලැබේ. සංඝසුප්පට්
 ඨනන ගුණයත් ප්‍රත්‍යක්ෂව දක්කේවෙයි එකී සමභා
 ව බමීයන් යථාසමභාව වශයෙන් දනගැනීම පිණි
 ස පිළිපදින ආර්‍ය සංඝයාගේ සුප්‍රතිපත්තානාවය
 සංඝ සුප්පට්ඨනති ගුණයයි කියනුලැබේ මෙකී බ්‍රහ්
 ම බ්‍රහ්මා බමමසු බමමතා සංඝසුප්පට්ඨනතිතා යන
 ගුණ තුන යථෝක්ත සමභාව බමී ලක්ෂණය දුටු
 පුද්ගලයාටම ප්‍රත්‍යක්ෂව පෙනීයන්නේය සකකොදි
 සමභාව බමීලක්ෂණය හුදු පුද්ගලයෝ වතාහි යට
 ති බ්‍රහ්ම බ්‍රහ්මා යනාදි ගුණතුන අතුරෙන් එක
 ගුණයකුදු ප්‍රත්‍යක්ෂව දැක දැනීමක් නොමැත්තාහුය

ඵච්චනොවුන්නේ ඵමනමාත්‍රයෙන්ම රත්නත්‍රය පිළි
සරණකරගන්නාහුටෙහි එහෙයින් ඒ දෙදෙනාගේ
මිහෙතුක නිහෙතුක වශයෙන් සරණ ගමන ප්‍රබෙද
ආච්චියයි මිහදියුහුයි.

මෙතෙකින් සංඝං සරණං යන්නෙහි සංඝං
කෙරෙහි සංග්‍රහ කටයුතු කැරුණ පාඨලිපි පුද්ග
ලයා සමග සිත කල්‍යාණයාය පුණිත කල්‍යාණයාය
මිහෙතුක සරණ ගමනය නිහෙතුක සරණ ගමනය
යනමේ විතුෂ්කය පැහැදිලිව ප්‍රකාශකොට කියා
නිමිට්තලදී.

පස්වේනි කාණ්ඩය නම.

දුට්ඨො සරණ ගමන හෙහෙද යනාදිය කිහි
සින් බ්‍රිහාගම අත්තැරදමා ක්‍රිස්තියානි ආදී අන්‍ය
ගමන් වැලඳගැනීමෙන් බිඳීමය මරණයෙන් බිඳීම
ය යන ප්‍රමාණික සරණ බිඳීමදෙක වහාහි සුප්‍රකට
වූහෙයින් වැඩි විස්තර නොලියමි දන්‍යුතු අදහස
නම් ගෞතම බුදුරජානන්වහන්සේ බුදුන්හො
වෙයි උන්වහන්සේගේ ධර්මය යහපත් ධර්මය නො
වෙයි උන්වහන්සේගේ ආයතී ශ්‍රාවක සංඝයා සහ
පත් සංඝයා නොවෙයි කියා සනිටුහන් සිත උපද
වහාමත් සමග එම පුද්ගලයාගේ සරණය බිඳුනේ
වෙයි එබඳු මිහෙතාත්පාදයක් නොමැතිව බුදුන්ද
මානිඵල නිමාණ පසරීප්ති යන දහවිධ ධර්මයද අ
භවායතීපුද්ගල සංඝයාද අදහමින් පිළිසරණ යන
සිත අත්හොහැර කුසල් වැඩිදියුණුකිරීම සුඤ්ඤ
වැඩිදියුණුකිරීම හෙයන් මිදීම සතුරන්ගෙන් මිදීම
යනමොවුන්ගේ එකසෙන් අන්‍යපුද්ගලයෙක් අන්‍ය
ගුරුකෙනෙක් රජදරුවෙක් යසසරසාදිකෙනෙක්
වැදුම්පිදුම් ගරුබ්‍රහ්මන්කිරීමෙන් පිහිටාධාරකර
ගන්නන් සරණය නොබිඳේමය.

සමවේනි කාණ්ඩය නමි.

දැන් දෙවැදැරැම් නිසන අනිසන සරණ ගමන
සන්තේ ඵලවිපාක වෙනස කියනුලැබේ. යටි අත්
මනලද විභෙදන ත්‍රිභෙදන සරණ ගමන දෙක අ
තුරෙන් විභෙදන සරණ ගමනය අනිසන සරණ
ගමනයවේ නැවත නැවත භවයන්හි විභෙදන ප්‍රති
සංසි විපාකව ගෙණදෙන්නේය යැයි සමපන්නිය
විනාහි ගෙණනොදෙන්නේය, එහෙයින් මෙකල
ඉතා දුකසේ ලබාගතයුතු වූ සම්මුතියක ලබාගත්
නාවූ හිඟිපැවිදි සකල සත්පුරුෂයන් විසින්ම අති
පෘථිවිකතාවයෙහි සහ විභෙදන සරණ ගමනය
හිදි පිහිටාසිටගෙන මුලද්විතියද සම්මුතියකද ඉ
තාත්කරයැවීමැණ කතාහැටියයුතුමය මැරියන්ට
මත්තෙන් එකවරක්වත් තමන්ට පිහිටාබාරවූ මුදන්
දහම් සතුන් ප්‍රත්‍යක්ෂව දැනගන්නාවූ කලාණ පෘථි
විකතාවයෙහි සහ ත්‍රිභෙදන සරණයෙහිත් පිහිටා
මතු අනාගතයේදි ත්‍රිභෙදන ප්‍රතිසංසි සහ යැයි
සමපන්නියත් ලබාගැනීම පිණිසම උත්සාහකටයුතු
යි. මෙම විභෙදන සරණ ගමනයමෙන් මේ භවයෙ
හි අනාතම පරිඥවට නොපමුණුවනලද ත්‍රිභෙදන
සරණ ගමනයත් අනිසනමයි මතුමතු භවයන්හි යැයි
සමපන්නියනම් ගෙණදෙන්නේය දැන් මේ අනිස
න සරණ ගමන දෙකේ ආකාරය ප්‍රකටවීම පිණිස
“නානා සංචාරානං මුඛං උලෙලාකෙනනිති පුප්‍රිඡ්ඡ
නා” යන පටි “සමක්ඛිද්ධමග්ග” පාලියෙහි අර්ථ සහ අධි
ප්‍රාචිත් දක්වනුලැබේ. නානාසංචාරානං, ලොකයෙ
හි සරණකරගන් නාලද නානාප්‍රකාර ආකාරවරයන්
යන්; මුඛං, මුහුණ; උලෙලාකෙනනිති, උස්කොට්ඨලත්
නුයි; පුප්‍රිඡ්ඡනා, පෘථිවිකතයෝනම්වෙන්. භවයෙන්
භවයට වෙනවෙනම ආකාරවරයන් සරණකරගන්
නාවූය සනුභාවයි. මෙම සංසාරයෙහි විශේෂයෙන්
බියළුවන්නාවූ මහත් හය තුණක් පවතීන්. ඒ ම

හත් භයනුණනම්. විනිපාතභය, මිථ්‍යාදූෂිතභය,
 නානාසංහාර මුඛ උලෙලාකතභය, යන තුනයි. එහි
 විනිපාතභය යනු සක්කාදූෂිත ආති මනුෂ්‍ය දීර්ඝ
 බ්‍රහ්ම සංඛ්‍යාත සත්‍යයෝ තමතමන්ගේ උපපත්ති
 ස්ථාන භූමිවලින් වුතවුම්ව අසවල්භූමියේ අසවල්
 ගවයෙහි මව උපදිමිසි කියා තමතමන් විසින් කැම
 තිවනලද භූමියකට හවසකට උපපත්ති වශයෙන් සි
 ගහැක්කානුනොවෙති. තමතමන්ට අවසභව කමීයට
 වසගම්මෙන් ගියගියනැත සිසිකඩගොස් උපපත්ති
 කරන්නානුය සමයේ බොහෝ යොදුන්ගණනක්
 දිග පුළුලආති නල්වතු පොල්වතුබල කසාදමන
 වළුවල පොල්තෙඬ රාසිය එතනමෙනන සිසිකඩ
 ගොස් වැටෙන්නානුද එමෙන් මනුෂ්‍යලොකයෙන්
 වුතවන සත්‍යයෝද මරණින්මතු තමතමන්ට අවස
 ගව කමීයට වසගම්මෙන් ගියගියනැත සිසිකඩ
 ගොස් උත්පත්තිකරන්නානුය සද්ව්‍යලොකයෙන්
 වුතවන සත්‍යයෝද මරණින්මතු තමතමන්ට අවස
 ගව කමීයට වසගම්මෙන් ගියගියනැත සිසිකඩ
 ගොස් උත්පත්තිකරන්නානුය රූපාවමර අරූපාවමර
 බ්‍රහ්මලොකවලින් වුතවන සත්‍යයෝද මරණින්මතු
 තමතමන්ට අවසභව කමීයට වසගම්මෙන් ගියගිය
 නැත සිසිකඩගොස් උත්පත්තිකරන්නානුය මහ
 පොලව මහමෙර සන්තුලපථි දෙවිවිමන් ආදිය මැ
 රෙන්ට මන්තෙන් ආධාරස්ථානවී පිහිටවන්නානුය
 මරණින්මතු වනාහි සට්ඨතා අවිජ්ඣීරය දක්වා ම
 හත් ආකාශ උමගක්මෙන් අද්‍රව්‍ය අවකාශස්ථානයක
 ගේ ආකාර දක්වා වුතවන සත්‍යයන්ගේ කැමැත්ත
 ට අවසභව කමීයට වසගම්මෙන් ආධාරස්ථාන නො
 මන්නානුමය සම්මද නවාගතයන්වහන්සේද මරුමු
 වට පන්පෙන සමයන් අතුරෙන් සුගතියට යන
 සත්‍යයෝ මාගේ නියපොතුරුම තිබෙන පස් බිඳුට
 මෙන් ඉතා සවලසකම්මවෙති සකර අපාසට වැටි

යන සත්වයෝ දෙලක්ෂ සතළිස් දහසක් ඝනකඩ මෙම මහාපොළවෙහි තිබෙන මහත් පස්කඳු මහත් පස්රාසියමෙන් අභියසින්ම අධිකවෙහියි වදාලියේක. එක්කෙණේකුගේ ශරීරයෙහි සිටින අසුකුලයක් පණුවන්ගේ පටන් සතර අපායට අයත් දිය ගොඩ සිටින සතියන්ගේ අධිකතියගැණ කල්පනාකිරීමෙන්ද යථෝක්ත බුඬ වචනයෙහි සත්‍යභාවය වැටහේමය මෙසේහෙයින් මුල්කොණ නොමැති සංසාර මහා සාගරයෙහි සක්කායදූෂිත ඇති මනුෂ්‍ය දිව්‍ය බ්‍රහ්මාදි සතියන්ට මරණින් මතු ඝට්ඨික කැමැත්තට සවිලා වසගයකුදු නොමැතිව කමීය විසින් දමා ගසනලද භූමියක් භවියක් කරාමගොස් කමීයවූ පරිඥෙන් උත්පත්තිකිරීම විනිපාතනම් මහත් හයවේ. මනුෂ්‍ය දිව්‍ය බ්‍රහ්ම යන දුශ්චරිත සතියෝ තුමු අනාදිමත් සංසාර මහා සාගරයෙහි විනිපාත දුක නැමැති ඡෙහත් හයට අති ගසින් හයවී අභියසින් පිළිකුලවී එම මහත් හයෙන් ගැලවී යාම පිණිස සළඹ සාසනය ගැණ නිතර බලාපොරොත්තුවන්නාහුය. සළඹ ශාසනය ලබාගත්විට නාදාමිත්‍රයන් සමබක කටයුතු ධන ධාන්‍ය සමබක කටයුතු යනාදි ලෝකික කටයුතුවලට වඩා එක විනිපාතනමිත්‍ර මහත් හයෙන් ගැලවී යාම පිණිස අනානම භාවනා කටයුත්තෙහිම නිතර යෙදී වාසයකරන්නාහුය. මෙතෙකින් අනාදිමත් සංසාර නැමති මහා සාගරයෙහි අභියසින් හයවී යුතු වූ විනිපාතනම් මහත් හය සංකෂ්‍ය වශයෙන් කියා නිමවනලදී, “තඤ්ඤිතං නාමිධිංසං භාවිත්‍රතං” යනාදි වශයෙන් දැනවිබවුද මෙකල එවුරෝපාදි රටවල පැතිරගොස් පවත්නාවූද දුෂ්ට මිථ්‍යාදූෂි මහත් හයයි කියනුලැබේ. එම දුෂ්ට කම්මසාකත සමස්තදූෂි සුදුණු වස්තුවගේ හය

නැත අනාරාධකාරි බලියමි මෙහි සංසාර නාමා
 නැත සහ එම සංසාර නාමානැතව යන මාතිය දුනා
 හෝනා ඥාණය කම්මසංකත සමස්තදුඃච චක්ඛුසයි
 කියනු ලැබේ. ඒ පසේමැයි මරණින් මතු කම්බි පරි
 දෙදන් පැමිණෙන සහර අපාය භූමි මුත්තසලාකයි මෙ
 විධි කාම සුගතිභූමි රුපාවචරභූමි අරුපාවචරභූමි
 යනමේ භූමිහු සතියන්ට උත්පත්තිසානාවතබ්බ
 වත් සංසාර නාමානැතයයි කියනු ලැබෙති මරණින්
 සපු සතියන්ගේ පැමිණීමටන අපායභූමි සතරක්
 ඇත්තාහුය එම අපායභූමි සතරටත් මේ සතියෝ
 පැමිණෙන්නාහුය. මෙම මුත්තසලාකය සමග කා
 ම සුගති භූමිහු හතක් ඇත්තාහුය එම කාම සුගති
 භූමි හතටත් මේ සතියෝ පැමිණෙන්නාහුය රුපා
 වචර බ්‍රහ්මලොක දහසයක් ඇත්තාහුය එම බ්‍රහ්ම
 ලොක දහසයටත් මේ සතියෝ පැමිණෙන්නාහුය
 අරුපාවචර බ්‍රහ්මලොක සතරක් ඇත්තාහුය එම
 බ්‍රහ්මලොක සතරටත් මේ සතියෝ පැමිණෙන්නාහු
 යයි කියා දුනාහත්න ඥාණය සංසාර නාමානැත
 දුනාහත්න ඥාණ චක්ඛුවනමිවේ සතියන් විසින් ක
 රණලද කාය කම්ම වම් කම්ම මනො කම්ම ගැණ මේමි
 කම්ම දුග්චරිතවුහෙතිත් අපායට යන මාතියෙහි මේ
 මේ කම්මසුචරිතවුහෙතිත් මුත්තසලාකයට සහ දිව්‍ය
 ලොකවලට යන මාතියෙහි මේමි කම්ම රුහ අරුප
 බ්‍රහ්මලවලට යන මාතියෙහි කියා දුනාහත්නා ඥා
 ණය සංසාර නාමානැතව යන මාතිය දුනාහත්නා
 ඥාණ චක්ඛුවනමිවේ අනාදි හිත් සංසාරයෙහි හැරී
 පැරා යන සතියන්ට මෙම කම්මසංකත සමස්ත
 දුඃචක්ඛුස චක්ඛුව ලබාගැනීම පවා අතිශයින් දුස්ක
 රවත්තේය හව සියයක් ඉකුත්වී ගියේනමුත් එක
 හවසක් කම්මසංකත ඥාණය ලබාගතහැකි නො
 වෙති හව දහසක් ඉකුත්වී ගියේනමුත් එක හවසක්

කම්මසංකත ඥාණය ලබාගන්නැයි නොමවති සංසාරයෙහි සැරිසරා යමින් සිටියදීම මිථ්‍යාදෘෂ්ටි විෂබ්‍රමයෙන් සංකීටනලදව යටති කම්මසංකත සමයක් දැඩි ඇස්දෙකම අකඩවන හටවල්ම අතිශයින් අධිකාවෙහි මෙකල බ්‍රහ්මානන්ධාර මහුන්ගෙන් මෙකි ඇස්දෙක ඇත්නාහුස බ්‍රහ්මානන්ධාරයන්ගෙන් මෙන් නානාජාතික මහුන්ගෙන් සහ දිසයොධි පදන්ති වාසයකරණ සියලුම සත්වයන් මෙකි ඇස්දෙක නොමැත්තාහුස ඒ එසේමැයි මව්හු යට තිර සලොක ප්‍රොතලොක අසුරලොක සහ උඩ නාම සුගතිලොක රූපාවච්ඡරලොක අරූපාවච්ඡරලොක ඇතිබව නොම දනිති නමනමන්ගේ මුලු ජීවිතයහු ලිහරගෙණ සහ කායකම් ව්‍යිකම් මනෝකම්යන් ගැණ පුට්ටිත සුභට්ටිත කම්බවද පුතති පුගතිගාව මානිබවද හොදනිති මෙම කම්මසංකත සමයක් දෘෂ්ටි ඇස්දෙක අකඩවී සිටින සත්වයන් විසින් මුලු ජීවිතයහුළු කපණලද කියනලද සිතනලද කායකම් ව්‍යිකම් මනෝකම්යෝහුමු සතර අපායේ වැටීයාම මිනිසු එහි ගිලා බැසීම මිනිසුම පවත්නාහුවෙහි එකි ඇස්දෙක අකඩවීය සත්වයන් වසන රටවල්වල පවුල් සහමුලින්ද නැදැයෝ සහමුලින්ද ගම් සහ මුලින්ද හුවර සහමුලින්ද රට සහමුලින්ද අපාය දකට බැසගත්තාහුවෙහි අනාදිමත් සංසාරය සහමුලින් මිථ්‍යාදෘෂ්ටි ඝණාකාරයෙන් අකඩකරවී සත්වයන් ඒ එසේමැයි මේ සත්වයෝ බොහෝයෝ මිථ්‍යාදෘෂ්ටි හටයෙන්සුකතවූවාහුවෙහි මෙසේගෙණින් සමයේ වෙරලක් නොපෙනෙන මහා සාගර අවසායෙහි දිව්‍ය නාගයන්ගේ විෂබ්‍රමයට අසුවි ප්‍රයාන ඇස්දෙකම කණ්ඩරිය අකඩ නාවිකයෝ නැව් ගානා නොපැද යාත්‍රා නොකරවමින් සිටියත් එන්ට එන්ට ධුලිපහරට අසුවීමෙන්ද තද සුලං කුණාටු

වලට අසුවීමෙන්ද වෙරලට දුරවී යන්නාහුද ඇදී ම යාත්‍රාකරවීම රුවල් ඇදීමාදියකලත් නැගෙන හිර බස්නාහිර උතුර දකුණ නොපෙනේ එම යාත්‍රා දියකළ නිසා වෙරලට දුරින්ම දුරුවීයන්නාහුද එමෙන්ම සක්කායදූෂිත ඇති මේ සත්වයන් විසින් අනාදීමත් සංසාරයෙහි බුද්ධිමත් කල්පවලදී මිථ්‍යා දූෂි නමැති විෂබ්ධියට අසුවීමෙන් හටයක් හටයක් පාසා කම්මසාකත සමත්දූෂි ඇස්දෙක කණවි සැරිසරායමින්සිටගෙන කයෙන්කරණලද කාය ව්‍යාපාර වචනායෙන්කරණලද වාක්ව්‍යාපාර හිතන් කරණලද මනෝව්‍යාපාර සියලුම අපාය දුකට වැරී යාම පිණිසම එහි ගිලාබැසීම පිණිසම පවත්නාහුය මෙය “රාජතොවා මොරතොවා” යනාදි පිරිත් පෙළෙහි “අසඤ්චිතොවා” යන්නෙන් දක්වනලද මිථ්‍යාදූෂි හයනමිවයි. මනුෂ්‍ය දිව්‍ය බ්‍රහ්ම යන ප්‍රඥවතක සත්පුරුෂයෝතුළු අනවරාත්‍ර සංසාරය එ හෙමපිටින්මවාගේ පිරි පැවතෙන්නාවූද කාමරූප අරූප යන ත්‍රිවිධ ලොකවාසී සත්වයන් අපාය දුකට බස්වා ගිල්වන්නාවූද මෙම අසඤ්චික මිථ්‍යා දූෂි මහා හයටත් අභිගයින් හයවි අභිගයින් පිළි බුල්වි එකි හයෙන් ගැලවියාම පිණිස සඵල ශාසනයම බලාපොරොත්තුවන්නාහුය සඵලශාසනය ලබාගත්විට නැදැමිත්‍රයන් සම්බන්ධ කටයුතු ධර්මානුෂ්ඨිත සම්බන්ධ කටයුතු යනාදි ලෝකික කටයුතු වලට වඩා එකී අසඤ්චික මිථ්‍යාදූෂි මහත් හයෙන් ගැලවියාම පිණිස අනාත්ම භාවනාවම තම කෘත්‍යයකොට ව්‍යායාමකරන්නාහුය මෙහෙයින් අනාදීමත් සංසාර නමැති සාගරයෙහි අභිගයින්ම හයවියහුහුළු අසඤ්චික මිථ්‍යාදූෂි මහත් හය සංසාරයෙන් නිසා නිව්වනලදී “නානා සන්ධාර මුඛ උල්ලාසන හය” යනු අනාදීමත් සංසාරයෙහි සැරි

සරා සන සති සමුත්තරාච ඵකානන සත්ත ආත්මාච
 රසෙක් ආත්ම අසංකේයාවල් අසංකේයාවන් ආත්ම
 වි භිසේවිතාවුත් එක භවයකදී පවා ලබාගැනීම
 දුස්කරමය එමෙන්ම ඵකානන සත්ත ධර්මයද ඵකා
 නන සත්ත සංඝයාද ඵකානන සත්ත ආසනායද ආ
 ලා අසංකේයාවල් අසංකේයාවන් ආත්ම වි භිසේ
 වාමුත් එක භවයකදී පවා ලබාගැනීම දුස්කරමය
 ඒ එසේවැඩි සමහර භවයන්හි බ්‍රහ්මයා ආත්මාකර
 ගෙණ අදහන්නාහුවෙහි සමහර භවයන්හි සත්
 දෙවර්ජ ආත්මාකරගෙණ අදහන්නාහුවෙහි සමහ
 ර භවයන්හි සුඛයා ආත්මාකරගෙණ අදහන්නා
 හුවෙහි සමහර භවයන්හි චක්‍රයා ආත්මාකරගෙණ
 අදහන්නාහුවෙහි සමහර භවයන්හි ඒඒ ශ්‍රවණාර
 කා ආත්මාකරගෙණ අදහන්නාහුවෙහි. සමහර
 භවයන්හි ඊශ්වරයා ආත්මාකරගෙණ අදහන්නාහු
 වෙහි. සමහර භවයන්හි විජිත්‍ර ආත්මාකරගෙණ
 අදහන්නාහුවෙහි. සමහර භවයන්හි ඒඒ සත්‍ය
 රාක්‍ෂයන් ආත්මාකරගෙණ අදහන්නාහුවෙහි. ස
 මහර භවයන්හි නාගයන් ආත්මාකරගෙණ අද
 හන්නාහුවෙහි. සමහර භවයන්හි ගුරුලත්ද එසේ
 ම අදහන්නාහුවෙහි. සමහර භවයන්හි කදු, ව
 නානහර, විල්, පොකුණ, ගඟා, වතුර, ගින්න, වා
 තය යනාදීන්ද ආත්මාකරගෙණ අදහන්නාහුවෙ
 හි. සමහර භවයන්හි සුනම්‍යන්, කොනුන්, අඟව
 යන්, ඇතුන් යනාදි සත්වයන් උපාසිතාවාසීයන්
 කරගෙණ අදහන්නාහුවෙහි. මේ ආදී වශයෙන් භ
 වයෙන් භවයෙහි සම්පූර්ණක අවිඤ්ඤාණක වස්
 තුන් වෙනවෙනම ආත්මාකරගෙණ අදහන්නා
 හුවෙහි. විගෙම වශයෙන්වනාහි පුරාණ කාශ්‍යප
 මහාබ්‍රහ්මාසාරාදී ආත්මාචරුන්වැනි දරුණු ම
 උපාද්‍යවිකයෝ මේ සංසාරයෙහි කල්පයක්පාසාව

ආච්චන්තානුස ඵබ්බ ආසනාවරුන් අදහන්ට අදහන්ට අපාද්වකකි සංථි යටිති නිලාබ්ඤ්ඤානුස මුල පච්චුම ඵබ්බ ආසනාන් අදහන්තේනම පච්චුම අපාද්වකට බැසගන්තේය සියලු නම්වාසිනුම සියලු නුවර මාසිනුම සියලු රටවාසිනුම ඵබ්බ ආසනාන් අදහන් නානුනම් සට්ඨිලය අපාද්වකට බැසගන්තානුමය ඵ් ඵසේමැයි මුදුරජානන්වහන්සේ ඵ්වමානව වැඩ සිටියදී පුරාණකාශ්වයා සරණකරගෙන සිටි ප මුල් පන්සියක් මහනිර්මයති වැටී දුකට භාජනවූහ පමෙන් මකුලිකොයාලයා සරණකරගනුනිමි ප මුල් පන්සියකද මහනිර්මයති වැටී දුකට භාජන වූහ යනම අදී විශයෙන් පොතපත් ප්‍රකාශවේ. මෙය අනාදීමත් සංසාරය ඵහෙමපිටින්ම පිරි වචන් නාම “නානා සභාර මුබ්බලොකන” නම් මගන් භාවන්තේය. මනුෂ්‍ය දිව්‍ය බ්‍රහ්ම යන ප්‍රභවනා සතිසේදුමු මෙ සංසාරයෙහි සැරිසරා යන සභ්ව යන්ට දරැණු ලාමක සතු සංසාරයන් හමයෙන් හමය වෙනවෙනව වරදවා ආසනයන්කරගෙන දොඩනිමට හේතුවන මෙම නානා සභාර මුබ්බලොකන භාවන් අනිශ්චිත්තය වී සිලිකුලම් එහි ශයෙන් ගැලවී යාම පිණිස සඵල ආකනය ලබාගැනීමට බලාපොරොත්තුවන්තානුස සඵල ආකනය ලබාගත්මිට නැදැම්තයන් සමබ්බ කටයුතු බන බිනා සමබ්බ කටයුතු යනාදී ලෝකික කටයුතු වලට වඩා වස් නානා සභාර මුබ්බලොකන නම වූ මගන් හයෙන් ගැලවී යාම පිණිස අනානව භාව නාවම තමතමන්ගේ කටයුත්තකොට ඵ්ගැණ ව්‍යාසාමිකරන්තානුස. මෙතෙකින් අනාදීමත් සංසාරයෙහි අනිශ්චිත්තය ඵලවන්තාමු නානා සභාර මුබ්බලොකන නම්වූ මගන් හය සංකෘතයෙන් කිසි නිවෙහලදී, මෙසේ මෙ සංසාර විහාසාගරයෙ

ශ්‍රී පාඨවිමන් සිටින සන්ධ්‍යන්ට අභියාසිත් හයානක
 ට දරුණු දුක් ගෙණදෙන්නාවූ විනිපාතය මිථ්‍යා
 දූෂිත නානා සන්ධාර මුඛලලලාකනය සිංහපා
 ලද භ්‍රිට්ටි මහත් හය කියා නිමවනලදී. මහා
 දිව්‍ය භූමි යන සද්දෙන් සන්ධ්‍යන් එම භූමි
 හය එතරකිරීම පිණිස සජ්ඣායනය ප්‍රාථමිකාකර
 නෙණ දනගිලාදී කුසල කම්මකට එම කුසල කම්
 බලයෙන් සජ්ඣායනය ලබාගන්නාමුත් ඉදින්
 අනියත සරණ ගමන මාත්‍රයෙන් සුඤ්ඤාන
 භය ගතකළාහුනම් ඉදින් අනාත්ම පරිඥාව පමු
 ඤ්ඤානලද නියත සරණ ගමනයට නොපැමිණියා
 හුනම් යටිති මහත් හය තුණ එතරකරන්ට පැවරී
 මෙන් මරණින් මතු විනිපාත මිථ්‍යාදූෂිත නානා
 සන්ධාර මුඛලලලාකන යන හය රේදවලට අසුචි
 යන්නාහුය ඒ එසේමැයි දුකසේ ලබාගතයුතු සම්
 ඥායනය ලබාගත් නමුත් කටයුතුවූ සාක්ෂිධාතු
 ආයතන ප්‍රතිතාසමුත්තරාදී අනාත්ම ධර්ම දූත ඉගෙන
 ගැනීමකරන්ට නොහැකිවූහෙයින් බුදුන් දක්‍ෂකා
 හුදු නොවෙති ධර්ම දැක්කාහුදු නොවෙති සත්‍යයා
 දැක්කාහුදු නොවෙති සජ්ඣායනය දැක්කාහුදු
 නොවෙති එසේගෙයින් එබඳු විගහකුක සරණ ගම
 නයෙන් තාප්තියට පත්වූ දිව්‍ය මාත්‍රයාදී සන්ධ්‍යන්
 තුමු සජ්ඣායන්වන්නේ ජීවමානකාලයෙහි සිටි
 නොමැළුණු ලාලුයි තෙරුන්තාන්සේ ආදී ගිහි
 පැවිදි උදව්සනා සමානවෙති කොසොල්ලරජතෙම
 අසදුෂ මහාදුකසදු දුක්තේය ජේතවනාරාමයෙහි
 “කලෙරු”නම් කුටියකට පුජාකිරීමෙන් බුදු ප්‍රමු
 ඛ මහාසංඝයාට විහාරදායකයෙක්දවිය. සජ්ඣායන්
 වන්නේ කරා දවස්පතා එලඹ ප්‍රමණ විවාරිම ආදී
 සදු කෙළේය එසේනමුත් සකක ධාතු ආයතන ප්‍ර
 තිතාස සමුත්තරාදී අනාත්ම ධර්ම දැක්ම නොමැති
 හෙයින් බුදුන් දුටුකෙණක්සිටි කියනු නොලැබේ

ලාලුදුසි තෙරුන්නාන්සේ සඵඤ්ඤ නථාගනයන් ම
 ගන්සේ සම්මයෙහි ජිවිතානනය දක්වා සිටියේය නු
 මුත් සකකුබ්බානු ආයතන ප්‍රතිත්ත සමුත්තාද සංඛ්‍යා
 ත අනානම ධර්මදර්ශනය නොමැතිවෙහෙසින් බුදුන් දුටු
 තෙණෙක්සයි කියනුනොලැබේ. සංයුත් සම්මයෙහි
 චක්කලි සුත්‍රයද යට දක්විමු අනි කථාවලත් චක්කු
 නා, ප්‍රකාති ඇසින්; පසසනෙතාපි, දක්නේනමුදු;
 ඤාණෙන, ඤාණයෙන්; අරියෙහි, ආයතීයන්විසින්;
 දිට්ඨං, දක්නාලද අනිච්චාදි ලක්ෂණං, අනිත්තාදි
 සවිභාව ලක්ෂණය; අපසසනෙතාපි, නොදක්නා
 පුද්ගලයාද; අරියාධිගතං, අයතීයන් විසින් දැන
 ගන්නාලද; ධම්මං, බොධිපාක්ෂික ධර්මය; අනාපි
 භවිෂ්මනතාපි, නොදක්නා පුද්ගලයාද, අරියකර
 ධම්මානං, ආයතීභාව සාධක සකකුබ්බාදි ධර්මයන් ත
 මා; අදිට්ඨතානාව, නුදුටුගෙයින්ද; අරියභාවස්ස,
 ආයතීභාවයට ගෙනුමු බොධිපාක්ෂික ධර්ම; අදිට්ඨ
 තතාපි, නුදුටුගෙයින්ද; අරියානං, බ්‍රහ්මාදි ආයතීයන්;
 අදස්සාපිති, නුදුටුගෙනෙණෙක්සයි නියා; චෙදිතවෙබ්බා,
 දතයුතුයි. මෙසේ චණ්ණිනාකලාහය. අනිත්ත
 අනානම ධර්මදේක එක සමානයි එකානන අනිත්ත
 ලක්ෂණය දුටුවොත් අනානම ලක්ෂණයන් දුටුවේ
 වෙයි මෙහි විස්තර නැවත දක්වන්නොමු මෙසේ
 හෙයින් කොසොල්ලත් සහ ලාලුදුසි තෙරුන්මෙන්
 භර්ඤ්ඤාසනය ලබාගන්නාහුනමුත් ශ්‍රව්‍ය භාෂණය
 පමණක් ලැබ ප්‍රඥ දර්ශනය නොලත් ගිහිපැවිදි උද
 විය මරණින්මතු සරණ ගමනය නැතිවියාමෙන්
 යටිකි ත්‍රිවිධ ගයට අසුවී දුක් විඳින්නාහුමය ඉකුත්
 විගිය අනිත්ත සංසාරයෙහිදීද අනාන බුදුවරයෝ
 බුදුබවට පැමිණ අප්‍රමාණ සක්‍රියන් සමග නිවන්පුර
 පැමිණියාහුමය මෙතල සිටින සියලු සක්‍රියෝද ඒ
 ඉකුත්විකිය බුදුවරයන්ගේ ශාසන ලබාගෙණ එහි

ශ්‍රද්ධාවාහුයෙන් පමණක් සුක්තවුවාහුවුවෙහි. සා
 කාදි අනාත්ම ධර්මයන්හි ප්‍රඥ දර්ශනයෙන් පැමිණි
 යසුහුවු නියත සරණ ගමනයට පැමිණීමෙන්ව නො
 ගැකිවි අද දක්වාත් යටකියනලද ත්‍රිවිධ භය එතර
 කරන්ට බැරිවීමෙන් සංසාර සාගරයෙහි කෙලෙස
 කම්බාදි වාත ද්‍රව්‍ය නැමති රූල පහරට අසුවී ගිලෙ
 මින් පාවෙමින් වෙසෙහි යම්කිසි ගිහිපැවිදි පණ්ඩිත
 කෙනෙක් සකකඩාතු ආයතන ප්‍රතිත්‍යක්ෂව්‍යාද
 සංඛ්‍යාත ධර්මයන් දක්නාවු චිත්තාමය පැණැස ලැ
 බුවාහුවෙන්ද ඔවුහු වහාහි බුදුරජානන්වහන්සේ
 ශ්‍රද්ධාවෙන් අභිමුඛකරගැනීම ප්‍රඥාවෙන් අභිමුඛකර
 ගැනීම යන දෙයාකාර අභිමුඛකරගැනීමෙන් අභි
 මුඛකරගෙන දුටුවාහුවෙහි ධර්මයද ශ්‍රද්ධාවෙන් අභි
 මුඛකරගැනීම ප්‍රඥාවෙන් අභිමුඛකරගැනීම යන
 දෙයාකාර අභිමුඛකරගැනීමෙන් අභිමුඛකරගෙන
 දුටුවාහුවෙහි. ආයතී සංඝයාද ශ්‍රද්ධාවෙන් අභිමුඛක
 රගැනීම ප්‍රඥාවෙන් අභිමුඛකරගැනීම යන දෙයා
 කාර අභිමුඛකරගැනීමෙන් අභිමුඛකරගෙන දුටු
 වාහුවෙහි. සථිකයාසනාද ශ්‍රද්ධාවෙන් අභිමුඛකර
 ගැනීම ප්‍රඥාවෙන් අභිමුඛකරගැනීම යන දෙයාකාර
 අභිමුඛකරගැනීමෙන් අභිමුඛකරගෙන දුටුවාහු
 වෙහි ඔවුහුදු ඤාණ සම්ප්‍රසන්න ත්‍රිභවක උපකා
 මව නියත සරණ ගමනයට පැමිණීමෙන් විනිපා
 තාදි ත්‍රිවිධ භයෙන් ගැලවියන්නාහුවෙහි එහෙයින්
 එබඳු පුද්ගලයෝතුමු මේ භවයපවන් බොහෝ දිසි
 කාලයක් මුළුල්ලේ සංසාරයෙහි සැරිසරා යන්නාහු
 නමුත් හිත භූමිවල සහ හිත භවයන්හිත් උත්පත්
 තියට නොපැමිණෙන්නාහුමය පුණ්‍යවන්ත තෙජ
 වන්ත යසථෙභවයතී සම්පන්නවලින් සහ සිහි හුව
 ර්ණින් යමන්විතවු උසස් මහාමාරයන්කෙරෙහිද උ
 සස් භද්‍රවිසන්කෙරෙහිද උසස් බ්‍රහ්මයන්කෙරෙහිද

කාරයෙන් සංසිද්ධා හැරීම සංඛ්‍යාත සොවාන්මාණි
 දි සියලුම බුද්ධරැස්ත්වන්සේලාගේ ශාසනච්ල ස
 වුපාදිමය පළමුවෙනි නිමාණයයි නියනුලැබේ.
 එසේමගයින් සදුන්වන්න සත්‍රි පුරුෂයෝගුමු නම්
 තමන්විසින් සමාදන්වනලද සරණ ගමනය වෙසේ
 නියත සරණ ගමනයට පමුණුවාගෙණ පළමුවෙනි
 නිමාණයට පැමිණීම පිණිස සකකඩාතු ආයතන
 ප්‍රතිත්‍ය සමුත්පාද ධර්මයන්හි අනාතමභාවතාව වැ
 තීම පිණිස එහි ධර්මකොට්ඨාස ඉගෙනීමාදියෙන්
 උත්සාහ වඩනා සකකඩාතු ආයතන ප්‍රතිත්‍ය ස
 මුත්පාදයන්ගෙනි නමතමන්ගේ සකකඩනයෙහි නි
 බේන පරිවිධාතු ආපොධාතු තෙත්තොධාතු වායො
 ධාතු ආකාශධාතු විඤ්ඤාණධාතු යන අවිජ්ඣ ප්‍රධා
 න ධාතුච්ල අනිත්‍ය ලක්ෂණය යහපත්ලෙස දැන
 ගන්ට අවබෝධකරගන්ට හැකිවිනම් අනාතම පරි
 ඥ භාතය නිෂ්ටාවට පැමිණීමය එහෙයින් උද
 න පාළියෙහි සහ අභිතුහනර පාළියෙහින් “අනිච්ච
 සංඝස්ස නො වෙසිය අනාතම සංඝස්ස සන්තාති”යි
 වදාලියේක. වෙසිය, වෙසියය; අනිච්චසංඝස්සනො,
 අනිත්‍ය සංඝව ඥානයෙන් දැක වැටහුනු පුද්ගලයා
 ම; අනාතමසංඝස්ස, අනාතම සංඝතොම; සන්තාති,
 පිහිටයි; අනාතම භාවනාක්‍රමය වෙනම ඕනෑ නො
 කරයි සනුභාවයි අනාතම සංඝව ඥානයෙන් දැක
 ද වැටහීමෙන් අනාතම පරිඥව නිෂ්ටාවිනම් නියත
 නැරණ ගමනය පිබිසි නියත සරණ ගමනය පිබිවි
 ඡීත් 1 විනිපාතාදි ත්‍රිවිධ භය නිෂ්ටාවට සංසිදුනේ
 ශාසන එහෙයින් මේකල බුද්ධශාසනය ලබාගත්තාවූ
 නොමැදිනන සත්පුරුෂයෝ ඉතා දුකසේ ලබාගත්
 භවල සංඝායනයෙහි බුදුන් දහම් යතුන් සහ ශාසනය
 වෙසේ ක්‍රමයින් දර්ශනය නොනොට ඉබා භයනි
 ධර්මයන්හි ද ලැබියහැකි අනිත්‍ය සරණ ගමන මාත්‍ර
 සරණ ගමන

සෙන්ම නායකයාට පැමිණ නොගිණි යටත්පිරිසෙ
 ගින් සම්මිඛ ප්‍රබන්ධාධාරණයට අනිත්‍ය ලක්ෂණය
 සහසන්තලස වැටිනිමෙන් දැක්මකි කියනලද පැ
 ණය ඵලය ඇතිකරගැනීමෙන් බුදුන් දහම සතුන්
 සහ ශාසනය පැණැසින් අභිමුඛකරගැනීමය සැදු
 නැතිනි අභිමුඛකරගැනීමය යන දෙයාකාර අභි
 මුඛකරගැනීම ඇතිකරගන්න නියත කරණ ගමන
 සෙන්ම සරණයාම පිණිස උත්සාහකරත්වා. මෙහි
 බුද්ධාදි රත්නත්‍රය ශ්‍රද්ධාවෙන් අභිමුඛකරගැනීම ප්‍රඥ
 වෙන් අභිමුඛකරගැනීම යන දෙයාකාරය ගැණ
 යථා පිණිස දක්වන්නෙමු. සහසන්තලස
 ගමකාර මව්පියන්ට දාම උපන්නාවූ වසය පස්අව
 රුදු සසආවරුදු ප්‍රමාණවූ කුලදරුවන් විසින් දෙ
 මව්පියන්ගේ විධානයෙන් පැහැදි සමාදන්වනලද
 කරණ ගමනය ශ්‍රද්ධා ප්‍රතිලාභ කරණ ගමනයවේ ඵ
 මෙන් වසය ප්‍රමාණයෙන් වාසිවූයේනමුත් සාකච්ඡා
 ධාතු ආයතන ප්‍රතිත්‍ය සමුත්පාද ධර්මයන් ඉගෙන
 ගැනීමෙන් මෙතෙහිකිරීමෙන් පුරුදු පුහුණුකිරී
 මක් නොමැතිව ඒ බුදුරජානන්වහන්සේ අසම සම
 විය යනාදි ගුරුවරුදින්ගෙන් සහ පොතපතින්
 අසා බලාගෙන පැහැදිමිමාත්‍රයෙන් සමාදන්වූ සර
 ණ ගමනයන් ශ්‍රද්ධා ප්‍රතිලාභ කරණ ගමනයවේ
 නේය සාකච්ඡා ධාතු ආයතන ප්‍රතිත්‍ය සමුත්පාද යන
 අනාභි ධර්මයන් ඉගෙන කියා ගැනීමෙන් පුරුදු
 පුහුණුකිරීම මෙතෙහිකිරීම සදුණයට වැටිනිම ඇති
 ලදවිසගේ කරණ ගමනයවනාහි සමකි බුද්ධසු කි
 නා ධර්මසුධර්මතා සංසුප්පට්ඨතතිතා යන ව්‍යාප්ත
 දහගන්නාවූ ප්‍රඥාවෙන් යුක්තගෙයින් ප්‍රඥ
 ලාභ සමත්දූෂි නියත කරණ ගමනයවනමුත්
 එගෙයින් අති කඩාවන්හි “කං අත්තො මත් නිස
 නිසු වරුසු සඛා පටිලාභො නමුලිකාධි ගය සමි

දිව්‍ය" යි කීහ. ටිකාවන්හි "සයා පරලාභොති ඉමිනා
 මාතෘදිති උසානින දුරතාදිනාපිය ඥාණ විපසස්සයනං
 සරණං ගමනං දසෙසාති සමමාදිව්‍යිති ඉමිනා ඥාණසමස
 ස්සයනං සරණං ගමනං" කියාද සමමාදිව්‍යිති බුබුසුබුබුතං
 බලමසුබලමතං සංඝසුපපටිපන්නස්සම්මානියාවබොධං
 ගෙයනං සමමා ඥාතයෙන දසානතො" යි කියාද
 වණිණිතානාලාසය. එහෙයින් කුඩාතාලේ සියලුදෙනාම
 ගුණාප්තිලාභ ඥාණ විප්‍රසක්ත සරණ ගමනයෙහි පිහි
 ටියාසුවෙති නලකුතා භාවයට පත්වුවහත් කුඩාතාලේ
 ගත් එම ක්‍රියාකූත සරණ ගමන මාත්‍රයෙන්ම තෘප්ති
 යට පැමිණ ඉදිම සුදුසු තොවන්නේය. එහෙයින් බුබුසු
 බුබුතාබලමසුබලමතා සංඝසුපපටිපන්නායනි ගුණදායීන්
 ඥාතයෙන් සුක්තව සමාන්ද්‍යවය ප්‍රධාන වුනිය සරණ
 ගමනයට පැමිණීම පිණිස විශෙෂයෙන්ම උත්සාහ
 වෙත්වා. මෙතෙසින් අනියන ආගන්තුක සරණ ගම
 නා සහ නිත්‍ය වශයෙන්ද ස්ථිර වශයෙන්ද පිහිටුවා
 ගන්නාලද නියත සරණ ගමනයද යන දෙවැදූරුම්
 සරණ ගමනාකාරය සම්ප්‍රකාරයෙන්ම කියා තිබෙන
 ලදී.

සත්වෙති කාණ්ඩය නිඝ.

සරණ ගමන විනිශ්චය නිඝ.

සබ්බ දානං ධම්ම දානං ජිනාති